

ГОДИШЕН ДОКЛАД

ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАЦИОНАЛНАТА АГЕНЦИЯ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ ПРЕЗ 2017 Г.

**(приет с Решение на Управителния съвет на НАПОО
протокол № 01 от 14.02.2018 г.)**

СЪДЪРЖАНИЕ:

ВЪВЕДЕНИЕ

РАЗДЕЛ 1. РАЗВИТИЕ НА СЪТРУДНИЧЕСТВОТО С ДЪРЖАВНИТЕ ИНСТИТУЦИИ, ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ, НА РАБОТНИЦИТЕ И СЛУЖИТЕЛИТЕ, БРАНШОВИТЕ И ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ И АКАДЕМИЧНАТА ОБЩНОСТ ЗА УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА НАЦИОНАЛНАТА СИСТЕМА ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ В КОНТЕКСТА НА ПОЛИТИКАТА ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ

1.1. Участие в разработването, координирането и реализирането на стратегии, концепции, нормативни и методически документи в сферата на началното и продължаващото професионално образование и обучение и професионалното ориентиране

1.2. Създаване на условия и среда за ефективна работа на трипартитните органи за управление и дейност на Агенцията – Управителен съвет и Експертни комисии по професионални направления и по професионално ориентиране

1.3. Съвместни действия на НАПОО и Агенция по заетостта за осигуряване качеството на професионалното обучение на възрастни (безработни и заети лица)

1.4. Сътрудничество на НАПОО в рамките на сключените споразумения

РАЗДЕЛ 2. РАЗВИТИЕ НА МРЕЖАТА ОТ ЛИЦЕНЗИРАНИ ЦЕНТРОВЕ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ И ЦЕНТРОВЕ ЗА ИНФОРМАЦИЯ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ

2.1. Лицензиране на ЦПО и ЦИПО, изменение на издадена лицензия на ЦПО с допълване на нови професии и специалности

РАЗДЕЛ 3. ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В СИСТЕМАТА НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ

3.1. Усъвършенстване на дейностите по разработване на Държавни образователни стандарти (ДОС) за придобиване на квалификация по професии

3.2. Поддържане на Списъка на професиите за професионално образование и обучение в съответствие с актуалните потребности на пазара на труда и с Националната класификация на професиите и длъжностите

3.3. Мониторинг и контрол на дейността на лицензираните ЦПО и ЦИПО

3.4. Методическо осигуряване на дейността на ЦПО

РАЗДЕЛ 4. ПРОУЧВАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКИ ОПИТ И ДОБРИ ПРАКТИКИ В ОБЛАСТТА НА ПОО И АДАПТИРАНЕ С ЦЕЛ ТРАНСФЕР НА НАЦИОНАЛНО НИВО

4.1. Участие на служители на НАПОО в европейски мрежи и работни групи/комисии към Европейската комисия

4.2. Участие на НАПОО в работни срещи и семинари, организирани от европейски институции и организации

4.3. Участие на НАПОО в Европейската мрежа за обмен на информация, опит и експерти „ReferNet“

4.4. Повишаване на прозрачността и съпоставимостта на професионалните квалификации и улесняване на мобилността на обучавани и на заети лица

4.5. Създаване на условия за въвеждане на Система за трансфер на кредити в ПОО (ECVET)

4.6. Участие на НАПОО като партньор в проекти, финансирани по Програмата за учене през целия живот и по Програма „Еразъм“

РАЗДЕЛ 5. ПОВИШАВАНЕ НА ПРОЗРАЧНОСТТА И ПУБЛИЧНОСТТА НА УСЛУГИТЕ ПО ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ НА ВЪЗРАСТНИ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ

5.1. Усъвършенстване на работата с ИС на НАПОО

5.2. Разширяване на информационната дейност на Агенцията

5.3. Поддържане на интернет страница на НАПОО с подобрени параметри за предоставяне на информация на гражданите и бизнеса

РАЗДЕЛ 6. РАЗВИТИЕ И ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА АДМИНИСТРАТИВНОТО ОБСЛУЖВАНЕ, ДЕЛОВОДНАТА И АРХИВНАТА ДЕЙНОСТ, ПРИЛАГАНЕ НА АНТИКОРУПЦИОННИ МЕРКИ И ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

6.1. Контрол по компонентите на финансовото управление и контрол

6.2. Финансова дейност на НАПОО

6.3. Административно обслужване

6.4. Прилагане на антикорупционни мерки и предотвратяване конфликт на интереси

6.5. Подобряване на организацията в процеса по управление на риска в оперативната дейност на Агенцията

6.6. Повишаване на административния капацитет на НАПОО

6.7. Електронно управление

РАЗДЕЛ 7. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАПОО ПРЕЗ 2017 Г.

РАЗДЕЛ 8. ПРИОРИТЕТИ В ДЕЙНОСТТА НА НАПОО ПРЕЗ 2018 Г.

ВЪВЕДЕНИЕ

Докладът за дейността на Националната агенция за професионално образование и обучение (НАПОО) за 2017 г. съдържа подробна информация за степента на изпълнение на целите и постигнатите резултати от администрацията на Агенцията. В доклада е направена оценка на ефективността на изпълнението на Плана за дейността на НАПОО през 2017 г., изведени са основни изводи и са определени приоритетите за развитието на Агенцията през 2018 г.

Оперативните цели и произтичащите от тях дейности, заложиени в Плана на НАПОО за 2017 г., са:

1. Развитие на сътрудничеството с държавните институции, организациите на работодателите, на работниците и служителите, браншовите и професионалните организации и академичната общност за усъвършенстване на националната система за професионално образование и обучение в контекста на политиката за учене през целия живот.
2. Развитие на мрежата от лицензирани центрове за професионално обучение и центрове за информация и професионално ориентиране.
3. Осигуряване на качеството в системата на професионалното образование и обучение.
4. Проучване на европейския опит и добрите практики в областта на професионалното образование и обучение и тяхното адаптиране, с цел трансфер на национално ниво.
5. Повишаване на прозрачността и публичността на услугите по професионално обучение на възрастни и по професионално ориентиране.
6. Развитие и подобряване качеството на административното обслужване, деловодната и архивната дейност, прилагане на антикорупционни мерки и предотвратяване конфликта на интереси.

Обхватът на информацията в доклада се определя от функциите на НАПОО, регламентирани в Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО) (чл. 41, ал. 2. и чл. 42).

РАЗДЕЛ 1. РАЗВИТИЕ НА СЪТРУДНИЧЕСТВОТО С ДЪРЖАВНИТЕ ИНСТИТУЦИИ, ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ, НА РАБОТНИЦИТЕ И СЛУЖИТЕЛИТЕ, БРАНШОВИТЕ И ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ И АКАДЕМИЧНАТА ОБЩНОСТ ЗА УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА НАЦИОНАЛНАТА СИСТЕМА ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ В КОНТЕКСТА НА ПОЛИТИКАТА ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ

Основните резултати по Оперативна цел 1 са постигане на съгласувани позиции и предприети съвместни действия за усъвършенстване на националната система за ПОО в контекста на ученето през целия живот (УЦЖ) и продуктивно партньорство на всички заинтересовани институции и социални партньори при обсъждането и вземането на решения по въпроси и проблеми, касаещи дейността на НАПОО и развитието на системата за ПОО.

За постигане на Оперативна цел 1 в Плана са включени следните основни дейности:

1.1. УЧАСТИЕ В РАЗРАБОТВАНЕТО, КООРДИНИРАНЕТО И РЕАЛИЗИРАНЕТО НА СТРАТЕГИИ, КОНЦЕПЦИИ, НОРМАТИВНИ И МЕТОДИЧЕСКИ ДОКУМЕНТИ В СФЕРАТА НА НАЧАЛНОТО И ПРОДЪЛЖАВАЩОТО ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ И В ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОРИЕНТИРАНЕ

Компетентното и ефективно участие в процесите на разработване и реализиране на политики, стратегии и концепции, насочени към развитие и усъвършенстване на националната система за ПОО, е постоянен приоритет в дейността на НАПОО. Дейността на Агенцията в това направление е свързана с разширяване и задълбочаване на сътрудничеството с институциите и организациите, които имат отношение към ПОО, както и с практическото утвърждаване на възложената ѝ със ЗПОО координираща функция в този контекст.

Активното взаимодействие с държавните институции по конкретни въпроси и ключови проблеми в областта на ПОО, развитието на човешките ресурси и ученето през целия живот е в центъра на вниманието на НАПОО и през 2017 г.

През отчетния период представители на НАПОО са участвали като членове на междуведомствени работни групи, съвети, комисии и комитети на национално ниво към МОН, МТСП, Министерство на икономиката, МТИТС, Министерство на туризма, Министерство на младежта и спорта, Министерство на здравеопазването, Народно събрание, Агенция по заетостта.

През 2017 г. служителите от администрацията на Агенцията активно участваха в поредица от национални и международни събития, като със своя експертен потенциал НАПОО допринесе за успешното им провеждане, за формулирането на изводи и препоръки, насочени към развитие на системата на ПОО в съответствие с приоритетите, изведени на европейско ниво и в набелязване на конкретни мерки за повишаване на имиджа на ПОО сред младежи и лица, навършили 16 години.

1. Представени са експертни становища и предложения по следните проекти на документи:

- Закон за трудовата миграция;
- Проект на Закон за българския жестомимичен език;
- Проект на актуализирана Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма в Република България 2014-2030 г.;
- Проект за изменение и допълнение на Правилника за дейността на НАПОО;
- Критерии за избор на операции по ОПРЧР и по ОПНОИР 2016- 2020;
- Проект на Решение на Министерския съвет за изменение на Националния план за действие по заетостта през 2017 г. и подготовка на НПДЗ за 2017 г.;
- План за действие към Програмата на правителството за стабилно развитие на Р България за периода 2014-2018 г.;
- Проект на Наредба за професионалната правоспособност и квалификацията на спортно- педагогическите кадри - Министерство на младежта и спорта;

- Проект на Рамкови програми на Министерство на образованието и науката;
- Механизъм за прилагане на „Препоръката на Съвета на ЕС относно интеграцията на дълготрайно безработните лица на пазара на труда“;
- Проект на резолюция на Икономическия и социален съвет (ИСС)- „Възможни насоки за развитие на системата на професионалното образование и обучение в България“ ;

2. Участие на представители на НАПОО в различни по формат работни групи, комитети и др. междуинституционални форми на сътрудничество:

- Комитет по наблюдение към ОП “РЧР“;
- Комитет по наблюдение към ОП “НОИР“;
- Тематичната работна група „Предучилищно и училищно образование“ към Комитета за наблюдение на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“;
- Направляващ комитет на българо-швейцарски проект „Швейцарска подкрепа за въвеждане принципите на дуалното обучение в българската образователна система“ („ДОМИНО“);
- Междуведомствен съвет по туризма към Министерство на туризма;
- Работна група за разработване на План за действие към Програмата на правителството за стабилно развитие на Р България за периода 2014-2018 г. (попълнен План за действие към програмата в частта, касаеща НАПОО);
- Междуведомствена работна група към МОН по проблемна област „Липса на специалисти в търсени от бизнеса области и лошо качество на професионалното образование“;
- Национален съвет за насърчаване на заетостта;
- Управителен съвет на ДП “БГЦПО“;
- Подкомитет към Комитета за наблюдение по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ в областта на пазара на труда;
- Комисия по образование и наука към Народното събрание на РБ;
- Междуведомствена работна група към МОН за подготовка на Рамкови програми, произтичащи от Закона за професионалното образование и обучение;
- Национална стратегическа група за планиране и отчитане дейностите за изпълнение на Стратегията за развитие на професионалното образование и обучение за периода 2015–2020 година;
- Работна група на ползвателите на ECVET към Европейската комисия;
- Работна група за Европейската квалификационна рамка, дейности по валидиране към Европейската комисия;

- Работна група към ЕК за осигуряване качество на професионалното образование и обучение;
- Междуведомствена работна група към МОН относно политиките за Учене през целия живот;
- Тематичната работна група към Комитета за наблюдение на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“;
- Работна група за разработване на механизъм за прилагане на Препоръката на Съвета на ЕС относно интеграцията на дълготрайно безработните лица на пазара на труда;
- Комисия по труда, социалната и демографска политика;
- Национален експертен съвет по тематичната дейност „Системи за управление на предвиждане на умения и съответствие с нуждите на пазара на труда в ЕС: Оценка за България“ към СЕДЕФОП;
- Междуведомствена работна група за изменение и допълнение на държавен образователен стандарт за управление на качеството в институциите за предучилищно и училищно образование;
- Междуведомствена работна група по проблемна област „Липса на специалисти в търсени от бизнеса области и лошо качество на професионалното образование“;
- Работна група по Наредба по чл. 34, ал. 1 от ЗПОО за организация и съдържание на изпитите за придобиване на професионална квалификация;
- Работна група за изготвяне на изменения в Наредба за качеството на професионалното образование и обучение;
- Работна група за изготвяне на нова Наредба за дуалното образование и обучение;
- Фокус група за полезността и функционалността на електронната платформа EPALЕ в рамките на Националните дни за учене през целия живот в гр. Русе;
- ECVET User's Group в рамките на Втората европейска седмица на уменията, гр. Брюксел, Белгия;
- Национална координационна група „Дуално обучение“;

3. Участие на експерти от НАПОО в тематични национални и международни конференции, семинари, работни срещи, кръгли маси и др.:

- Национална конференция за дуалното образование, организирана от МОН на тема: „Дуалното образование – път на възможностите“;
- Еврогайдънс конференция, съвместно с ЦРЧР;
- Форум за професионално образование и обучение, организиран от Министерството на образованието и науката;

- Сесии на Форума за дуално образование в рамките на Българо- швейцарския проект „Швейцарска подкрепа за въвеждане принципите на дуалното обучение в българската образователна система“
- Международна среща по проект “DOC – Умения с насоченост в областта на цифровите технологии: продължаване на моите професионални изследвания” в гр. Барселона, Испания;
- Годишна Валоризационна конференция за 2017 г., организирана от ЦРЧР ;
- Втора национална конференция за новия програмен период на тема: „Европейски измерения в професионалното образование и обучение“ по Европейската мрежа за обмен на опит в професионалното образование и обучение РЕФЕРНЕТ;
- Две регионални конференции (гр. Смолян и гр. Враца) по Европейската мрежа за обмен на опит в професионалното образование и обучение РЕФЕРНЕТ;
- Конференция на тема: „Леката промишленост в условията на сложен икономически растеж – предизвикателства и перспективи“, организирана от КНСБ и БАПИОТ;
- Пета международна козметична конференция в Боровец с представяне на проекта на Държавния образователен стандарт за професия „Инструктор“ – четвърта СПК;
- Конференция на тема „Национална база данни за образователни и квалификационни възможности в България“, организирана от ЦРЧР;
- Работни срещи за създаване на професия, свързана с дейността на съдебната администрация в България, инициирани от Национален институт по правосъдието;
- Работна среща на инициативната група за създаване на устойчив образователен модел за обучение на кадри за нуждите на електрическата мобилност в България- ИКЕМ и БСК;
- Работна среща с представители на БАСКОМ, свързани с работата по проекта на ДОС за придобиване на квалификация по професията „Приложен програмист“;
- Работна среща в рамките на работната група Европа 2020 с тема: „Учители и наставници при обучението на работно място” гр. Брюксел, Белгия;
- Работна среща с МОН във връзка с корекции в структурата и съдържанието на Държавните образователни стандарти за придобиване на квалификация по професии;
- Конференция на тема: „Гаранцията за младежта – средносрочен преглед на изпълнението, организирана от МТСП;
- Конференция на Занаятчийска камара Кобленц (Германия) и Балканско бюро за подпомагане на средното съсловие;
- Международна конференция на тема: „Домашни грижи - успешен модел за предоставяне на интегрирани здравно-социални услуги в общността”, организирана от БЧК;
- Публична дискусия „Сценарии за Европа: българският дебат”, организирана от Европейския институт в София;

- Обсъждане на проект на резолюция на Икономическия и социален съвет (ИСС) на тема „Възможни насоки за развитие на системата на професионалното образование и обучение в България“;
- Семинар на JobTiger- България;
- Международна конференция на тема: „Пътят на мигрантите – проблеми и решения в интегрирането им чрез образователните системи“, организирана от Синдикат на българските учители;
- Работна среща на тема: „Заедно за устойчиво развитие на българския туризъм“, организирана от Министерство на туризма;
- Семинар на ЦРЧР на тема: „ECVET за новодошлите“;
- Конференция на тема „Лека промишленост“, организирана от КНСБ;
- Представяне на Националната база данни за образователни и квалификационни възможности (НБДОКВ), организирано от ЦРЧР;
- Кръгла маса на тема „България и ЕС: модерни и устойчиви политики в областта на образованието, младежта и културата“- Информационно бюро на Европейския парламент в България;
- Годишни награди за постижения в българската икономика - Българска търговско-промишлена палата;
- Годишни награди за благотворителност и корпоративна социална отговорност „Златно сърце“ на сп. „Business Lady“;
- Финална конференция по проект по програма Еразъм + „Coach@Work“, гр. Бургас;
- Ден на миньора, по покана на Българската минно-геоложка камара;
- Национална конференция в рамките на проект Smartourist;
- Работна среща с директора на Институт по образование в гр. Белград, Сърбия, организирана в НАПОО;
- Работна среща с представители на автомобилната асоциация ANFA, Франция, с подкрепата на Френско- българската търговска и индустриална камара, организирана в НАПОО;
- Работна среща с представители на образователни институции от Великобритания, Полша, организирана в НАПОО;
- Семинар на тема: „Активни мерки на пазара на труда“, МТСП;
- Годишна среща по мрежата РеферНет в гр. Солун, Гърция;
- Международен семинар на тема: „Пътища за подобряване на оценяването и признаването за учащите в страната и чужбина“, гр. Бирмингам, Великобритания;
- Среща на младежките центрове в гр. Луковит, м. ноември 2017 г.;

- Европейска конференция на тема: „Международни секторни квалификации“ в гр. Лисабон, Португалия;
- Конференция на тема: „Валидиране на неформалното и информалното учене чрез ECVET“, ЦРЧР;
- Конференция за оповестяване на резултатите от проведена оценка на ефекта от провежданата политика на пазара на труда;
- Семинари – 2 бр. за дуалното обучение по проект, финансиран по Дунавската стратегия, организирани от Регионално управление по образованието, гр. Враца;
- Официална церемония по награждаване на администрации за 2017 г. „Технологични решения за открито управление“, организирана от Института по публична администрация;
- Годишен ECVET форум за 2017 г., Малта;
- Международен семинар на тема: „Using ECVET Principles in Work Based Learning with Special Focus on Involvement of all relevant Stakeholders“, гр. Братислава, Словакия;
- Семинар на тема „Ролята на ECVET за повишаване на качеството и модернизиране на професионалното образование и обучение“, ЦРЧР;
- Форум относно изработването на „Концепция за развитие на професионалното образование и обучение в България“, организиран от МОН;
- Конференция на тема „Подкрепа за заетостта и мобилността на работната сила в трансграничната зона България- Румъния“ - организирана от БСК;
- Работна среща по проект на „Българска агенция за развитие“;
- Годишна конференция „Качествено образование за всяко дете“, сдружение „Образование България 2030“, фондация „Заедно в час“;
- Конференция на хранително-вкусовата промишленост, организирана от Съюз по хранителна промишленост, Парк-хотел „Москва“, гр. София;
- Работна среща и семинар „Система за прогнозиране на умения“, СЕДЕФОП, организиран от МОН;
- Заседания на Обществено-консултативния съвет на РУО София-град – 2 броя;
- Национално обучение за кариерни консултанти, 2017 г., организирано от Национален Еврогайдънс център - България и Център за развитие на човешките ресурси;
- Работни срещи по проект "Домино" с участие на експерти на НАПОО при изготвяне на учебни планове за дуално обучение по професии от СППОО;
- Национални дни за Учение през целия живот – гр. Русе, 2017 г.;
- Участие в четвърта работна среща в гр. Брюксел в рамките на работната група „Европа 2020: Учители и наставници при обучението на работно място“
- Втора Европейска седмица на уменията 20-24 ноември 2017 г. в гр. Брюксел, Белгия;

Важен инструмент за взаимодействие на НАПОО с други институции са **рамковите споразумения и споразуменията** за двустранно сътрудничество.

Пример за ефективно сътрудничество между институциите са реализираните през разглеждания отчетен период съвместни инициативи:

- Инициране на съвместни дейности с Министерство на здравеопазването относно предприети мерки за проверки на базите и документацията на лицензирани ЦПО, провеждащи обучение по професия „Парамедик“.

През 2017 г. НАПОО продължи активно да участва в изпълнението на Националната стратегия за учене през целия живот за периода 2014–2020 г. В рамките на своята компетентност Агенцията е водеща отговорна институция за реализиране на дейности и мерки, включени в **10** приоритетни направления на Плана за изпълнение на Стратегията за 2017 г.

В областта на секторното сътрудничество се осъществиха съвместни действия с различни браншови организации. В резултат на активната политика на НАПОО за развитие на секторното сътрудничество са реализирани следните инициативи:

- Продължава ефективното сътрудничество между Центъра за развитие на човешките ресурси и НАПОО в рамките на „Националната мрежа от ECVET експерти“ – проведени са три семинара;

- Експертите от Агенцията са лектори, модератори или участници в дискусии, семинари и кръгли маси, организирани по проекти и инициативи на различни организации на национално и секторно ниво – презентация на тема: Измерение на професионалното обучение на възрастни (лица над 16 г.) в направление „Строителство“, организирана от МОН на 05.06.2017 г., обучение на експерти от Бюрата по труда за Северна и Южна България и др, във Форума за Предизвикателствата пред леката промишленост и др.

През 2017 г. Агенцията продължи активно да прилага принципа за сътрудничество и партньорство със заинтересованите институции и организации в работата си по международни проекти. В дейностите по изпълнението им са включени представители на работодателите и на организациите на работниците и служителите, на държавни институции, общини, неправителствени организации, на академичната общност. Резултатите се популяризират в партньорската мрежа на НАПОО, на електронната страница на Агенцията, на сайта на съответните проекти, на заседания на ЕК и УС и чрез други канали за разпространение. През 2017 г. на 5 от заседанията на УС в дневния ред е включена и презентация по проект на НАПОО, както и на други организации – например на АИКБ.

1.2. СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ И СРЕДА ЗА ЕФЕКТИВНА РАБОТА НА ТРИПАРТИТНИТЕ ОРГАНИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ И ДЕЙНОСТ НА АГЕНЦИЯТА – УПРАВИТЕЛЕН СЪВЕТ (УС) И ЕКСПЕРТНИ КОМИСИИ (ЕК) ПО ПРОФЕСИОНАЛНИ НАПРАВЛЕНИЯ И ПО ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ

През 2017г. НАПОО продължи да развива трипартитното сътрудничество в управлението на Агенцията и в експертната ѝ дейност. Управителният съвет и 17-те Експертни комисии по професионални направления и по професионално ориентиране, функциониращи, успешно изпълняваха възложените им със ЗПОО и Правилника за дейността на НАПОО функции.

От организационна гледна точка, НАПОО продължи да осигурява необходимите условия и среда за ефективна работа на Управителния съвет като:

- Предварително се обявява графика и дневния ред за заседанията;
- Предоставя се в срок предварително подготвените комплекти с материали за обсъждане в съответствие с дневния ред;
- Периодично се осъществява контрол на изпълнение на решенията на ЕК и на УС.

През 2017 г. са проведени **6** заседания на УС на НАПОО, на които са обсъдени и съгласувани важни документи за системата на ПОО – проекти на ДОС за придобиване на квалификация по професии, предложения за актуализиране на СППОО, промени в документите на НАПОО, свързани с процедурите по лицензиране на ЦПО и ЦИПО, анализ на дейността на ЦПО и ЦИПО, последващ контрол на дейността на лицензираните ЦПО и др.

На проведените заседания са приети :

- Проекти на ДОС за придобиване на квалификация по професии, разработени въз основа на „единици резултати от ученето“ – общо **23** проекта;
- Предложения за актуализиране на СППОО с допълване на нови професии/специалности – общо **8** нови предложения:

1. Професия „Военнослужещ - санитарен инструктор“ със специалност „Транспортиране на пострадали и болни хора, оказване на първа помощ и последващо асистиране на лекари – четвърта степен на професионална квалификация;

2. Професия „Военен оркестрант“ със специалности „Флейта“, „Обой“, „Кларинет“, „Фагот“, „Валдхорна“, „Тромпет“, „Цугтромбон“, „Туба“, „Саксофон“, „Флигорна“, „Бас флигорна“ и „Ударни инструменти“ – четвърта степен на професионална квалификация;

3. Професия „Сценичен фолклорен изпълнител“ със специалност „Танцово фолклорно наследство“ – трета степен на професионална квалификация;

4. Професия „Специалист, танцово изкуство“ със специалност „Танцово фолклорно изкуство“ – четвърта степен на професионална квалификация;

5. Професия „Съдебен служител“ със специалност „Съдебна администрация“ – трета степен на професионална квалификация;

6. Специалност „Ръководител движение“ – трета степен на професионална квалификация към професия 840030 „Организатор по експлоатация в ж.п. инфраструктура“;

7. Специалност „Специално производство (производство на въоръжение и боеприпаси)“ – четвърта степен на професионална квалификация към професия 521010 „Машинен техник“;

8. Специалност „Управление на радиоактивни отпадъци“ – трета степен на професионална квалификация към професия 522030 „Техник на енергийни съоръжения и инсталации“.

- Анализи за системата на професионално обучение, на лица навършили 16 години:

1. Годишен анализ на дейността на центровете за професионално обучение и центровете за информация и професионално ориентиране през 2016 г.;

2. Анализ за състоянието на качеството на ЦПО, подали годишни доклади за самооценка за 2016 г.

3. Анализ на „Последващ контрол на дейността на лицензираните ЦПО и ЦИПО за първото полугодие на 2017 г.“.

- Документи, свързани с планирането на дейността на НАПОО:

1. Отчет за изпълнение на Плана за дейността на НАПОО за първото полугодие на 2017 г.;

2. Годишен план за дейността на НАПОО за 2017 г.;

3. Годишен доклад за дейността на НАПОО за 2016 г.

- Документи, свързани с лицензирането

1. „Критерии за проверка в Информационната система на Националната агенция за професионално образование и обучение на свидетелствата за професионална квалификация и свидетелствата за валидиране на професионална квалификация издавани от частните центрове за професионално обучение

2. “ Информация относно окончателното отнемане на лицензии на ЦПО и заличаването им от регистъра на НАПОО“;

3. Актуализирани материали за лицензиране на ЦПО/ ЦИПО в изпълнение на ПМС № 95 на МС за намаляване на административната и регулаторната тежест върху гражданите и бизнеса – във връзка с подаването им през ИС на НАПОО.

- Проекти на нормативни и други документи:

1. Проект за изменение и допълнение на Правилника за дейността на НАПОО;

2. Проект на „Правила и ред за актуализиране на Списъка на професиите за професионално образование и обучение“, разработени на основание чл. 6 от ЗПОО.

На заседанията на УС са представени и презентации, свързани с международната дейност на НАПОО. Презентирани са резултати от следните проекти, финасирани по програма Еразъм +“:

- Проект: e-CF Multistakeholder partnership driving ICT professional up-skilling and pick up of employability (e-CF Council), програма Еразъм +;

- Проект: № 2015-1-BG01-KA202-014326 „Умения с насоченост в областта на цифровите технологии: продължаване на моите професионални изследвания“;
- „Мобилност на служители от НАПОО в гр. Виена, Австрия“- проект по програма Еразъм +, Ключова дейност 1;
- Финални резултати по проект COACH@WORK, Програма Еразъм +;
- „Мобилност на служители от НАПОО в гр. Рига, Латвия“- проект по програма Еразъм +, Ключова дейност 1;

През 2017 г. няма провалени или отложени заседания на УС. Всички са проведени по предварително съгласуван с членовете график.

Дейността на експертните комисии през 2017 г. е организирана в съответствие с изискванията на ЗПОО и на Правилника на НАПОО. Проведени са заседания на ЕК както следва:

- **28** заседания на ЕК за обсъждане на проекти на ДОС за придобиване на квалификация по професии;
- **7** заседания на ЕК за обсъждане на предложения за допълване на СППОО с нови професии и специалности;
- **102** заседания на ЕК по процедури за лицензиране на ЦПО.

През второто полугодие, заседанията на ЕК за разглеждане на процедури по лицензиране са реорганизирани, като цялата документация за ЦПО се проучва през ИС на НАПОО. Тази промяна е въведена в резултат на предприети от НАПОО мерки, произтичащи от ПМС № 95 за намаляване на административната и регулаторната тежест на гражданите и бизнеса.

Компетентното участие на УС и ЕК в цялостната дейност на Агенцията създава възможност за реализиране на успешни действия, свързани с изпълнението на конкретните задачи, включени в Плана за 2017 г. За това допринася и ефективната организация на заседанията, качествено разработената и своевременно предоставена документация от администрацията на Агенцията – доклади, докладни записки, протоколи и др. Много сериозен е приноса на ЕК по отношение повишаване качеството на проектите на ДОС за придобиване на квалификация по професии. С участието на специалисти, представители на трите страни в социалното сътрудничество, са получени полезни коментари и препоръки за прецизирането на конкретни текстове в проектите.

По изпълнение на функциите, регламентирани в чл. 42 т. 6, т. 7, т. 8 и т. 9 на ЗПОО, през 2017 г. е извършено следното:

Съгласно чл. 42, т. 6 на ЗПОО, въз основа на анализ на дейността на ЦПО и ЦИПО Агенцията прави предложения за усъвършенстване на системата на ПОО. В изпълнение на тази разпоредба НАПОО ежегодно набира и анализира данни във връзка с дейността на ЦПО и ЦИПО през предходната календарна година. Получените резултати за 2016 г. са предоставени на вниманието на заинтересованите институции, организации и лица чрез публикация на интернет – страницата, презентации в УС на НАПОО, в работни групи, семинари и други форуми.

Съгласно чл. 42, т. 7 на ЗПОО, НАПОО възлага провеждането и внедряването на научни изследвания в областта на професионалното образование, обучение и ориентиране. За изпълнението на тази функция Агенцията разчита на финансиране от участие в международни проекти по европейски програми, както и на проекти, финансирани със средства по оперативните програми. През 2017 г. в рамките на функциите на НАПОО по мрежата Рефернет бе проведено изследване на съществуващите мерки и програми в областта на ПОО в Р България, насочени към младежите, които нито работят, нито учат, нито се обучават- т.нар. NEETs (neither in employment, nor in education or training) с цел интеграцията им на пазара на труда. По друг проект на Агенцията – „DOC Умения с насоченост в областта на цифровите технологии: продължаване на моите професионални изследвания, “DOC–Digital Orientation Competences: continuation of my professional studies”, Erasmus+, KA2 Strategic Partnership, е адаптиран иновативен инструмент за професионално ориентиране за младежи, който включва информация съдържаща характеристики, възможности за обучение, възможности за реализация по около 300 професии. По проекта е адаптирана специализирана уеб-базирана платформа, включваща инструментариум за самооценка и насочване към тях. Възможно е всеки желаещ да направи своя план за придобиване на необходимите знания и умения, необходими за практикуване на избраните професии.

В изпълнение на чл. 42, т. 8 на ЗПОО, НАПОО осъществява дейности, свързани с участие в разработването и изпълнението на национални стратегии в частта им, касаеща ПОО. Агенцията активно участва в обсъждането на проекта на Стратегия за развитие на ПОО в България с конкретни писмени предложения и с участие в работния семинар, организиран от МОН през м. октомври. Конкретни предложения бяха представени и по Проекта на актуализираната Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма в Република България 2014-2030 г.

1.3. СЪВМЕСТНИ ДЕЙСТВИЯ НА НАПОО И АГЕНЦИЯТА ПО ЗАЕТОСТТА (АЗ) ЗА ОСИГУРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБУЧЕНИЕ НА ВЪЗРАСТНИ (БЕЗРАБОТНИ И ЗАЕТИ ЛИЦА)

През отчетния период продължи ползотворното сътрудничество между НАПОО и АЗ с цел усъвършенстване на предпоставките за ефективно организиране и провеждане на професионално обучение от лицензираните ЦПО, на базата на действащото споразумение за сътрудничество.

Съвместните действия между двете институции във връзка с осигуряване качеството на професионалното обучение на възрастни (безработни и заети лица) са:

1. Консултиране на служители на Бюра по труда във връзка с организацията на провеждането на професионалните обучения от лицензираните ЦПО и нормативните документи, регламентиращи професионалното обучение.
2. През месец ноември 2017 г. са проведени две обучения на общо 77 служители от Агенция по заетостта, дирекции „Регионална служба по заетостта” и дирекции „Бюро по труда” в цялата страна на тема: „Контрол на качеството на професионалното обучение, организирано от Агенция по заетостта по ЗНЗ”. Обученията са по проект на Агенция по заетостта „Информационна политика и обучение”, НПДЗ – 2017 г.

1.4. СЪТРУДНИЧЕСТВО НА НАПОО В РАМКТЕ НА СКЛЮЧЕНИТЕ СПОРАЗУМЕНИЯ

В рамките на сключеното споразумение и през 2017 г. НАПОО успешно реализира съвместна си дейност с Националния статистически институт (НСИ) с оглед функционирането на единна система за ежегодно набиране и обработка на информация във връзка с броя на обучените лица в ЦПО.

НАПОО ползотворно си партнира с Националния център за информация и документация (НАЦИД) във връзка с дейностите по международното признаване на документите за професионално образование и професионално обучение. Оказва съдействие на експертите по конкретни казуси, възникнали с документи за професионална квалификация, дава експертни становища по въпроси от компетентността на НАПОО.

Сътрудничеството на НАПОО с национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите, с институции и организации от различни икономически и професионални сектори продължава да се развива, включително чрез участията в съвместни инициативи. Освен с национално представителните организации, НАПОО работи и за развиване на сътрудничество с браншови и секторни организации. Например през 2017 г. бе установено сътрудничество с БАРОК - Българска Асоциация на Работодателите в Областта на Културата. Темите на работните срещи между експерти от НАПОО и представители на асоциацията бяха свързани с реализация на проект по Еразъм+, Ключова дейност 2 за идентифициране на нови компетентности в сферата на предприемачеството, дигиталните умения и културния мениджмънт. Друга организация на браншово ниво, с която бе установено сътрудничество в рамките на отчетния период, е Сдружението „Българска Отбранителна Индустрия”, което активно участва в процедурата за допълване на списъка на професиите с нова специалност.

През отчетния период са проведени регулярни срещи и консултации по различни оперативни въпроси и проблеми в обхвата на споразуменията за сътрудничество с национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите. Целта е постигане на съгласувани позиции, решения и действия за осигуряване на качеството на професионалното обучение, предоставяно от ЦПО – учебни планове и програми, съответствие на базите за обучение с ДОС и др. Една от най-активните организации е Българския съюз по заваряване, който периодично иницира работни срещи с представители на НАПОО.

В областта на секторното сътрудничество се осъществяват съвместни действия с различни браншови организации. В резултат на активната политика на НАПОО за развитие на секторното сътрудничество са реализирани следните конкретни инициативи - участие на експерти от НАПОО в работата на различни органи и работни групи на секторно ниво – Управителния съвет и Изпълнителното бюро на Българския център за квалификация по заваряване към Българския съюз по заваряване; Постоянната кръгла маса за въвеждане на социални стандарти в леката промишленост и туризма в България, организирана от Балканския институт по труда и социалната политика, с БАСКОМ и др.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. Резултатите, постигнати от изпълнението на дейностите по Оперативна цел 1 за 2017 г. са доказателство за активната и целенасочена политика на НАПОО като държавна институция с ключова роля в разработването и реализирането на националната политика в областта на ПОО.

2. Професионалният опит и високата експертна компетентност на служителите на НАПОО допринасят за подготовката на важни национални стратегически и оперативни документи, произтичащи от законодателството в областта на ПОО и заетостта.

3. Инициативите и конкретните дейности по двустранните споразумения за сътрудничество са важна предпоставка за постигане на съгласувани позиции по съществени въпроси, свързани с функционирането на системата на ПОО.

4. За реализация на дейностите на НАПОО по провеждане на политиките за учене през целия живот и за укрепване на връзките между ПОО и пазара на труда принос имат ефективно организирани от администрацията на Агенцията и проведени през 2017 г. заседания на трипартитните органи на Агенцията – УС и ЕК по професионални направления и професионално ориентиране.

РАЗДЕЛ 2. РАЗВИТИЕ НА МРЕЖАТА ОТ ЛИЦЕНЗИРАНИ ЦЕНТРОВЕ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ И ЦЕНТРОВЕ ЗА ИНФОРМАЦИЯ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ

2.1. Лицензиране на ЦПО и ЦИПО, изменение на издадена лицензия на ЦПО с допълване на нови професии и специалности

За постигането на Оперативна цел 2 в Плана е включена следната дейност: Лицензиране на ЦПО и ЦИПО, изменение на издадена лицензия на ЦПО с допълване на нови професии и специалности.

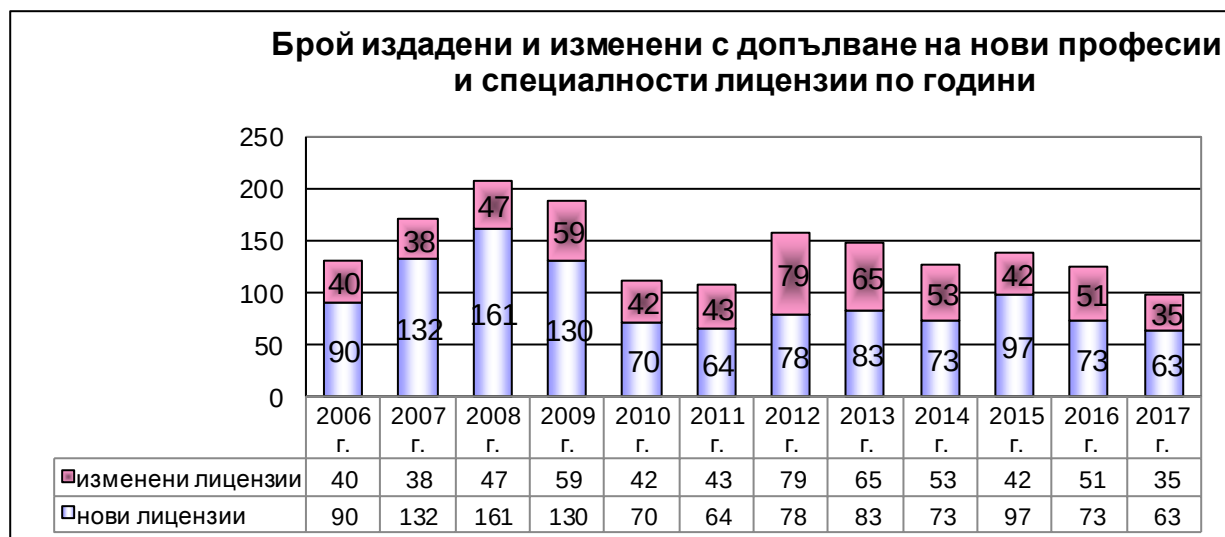
Съгласно чл. 42, т. 2 от ЗПОО, НАПОО „издава и отнема лицензии за професионално обучение и професионално ориентиране”, като през отчетния период са лицензирани 63 нови ЦПО, а 35 центъра са допълнили лицензиите си с нови професии и специалности. Няма издадени лицензии на ЦИПО.

Броят на лицензионните процедури на ЦПО, реализирани от Агенцията през периода 2006–2017 г., са представени на Фиг. 1 и Фиг. 2.

Фиг. 1.

Фиг. 2.

През 2017 г. отново броят на лицензионните процедури е по-малък от предходната година. Новолицензиращите се ЦПО са по-голям процент от ЦПО, които са изменяли лицензиите си с допълване на нови професии и специалности.

Както 2016 г. така и през 2017 г. по-голям интерес от кандидатите за лицензиране на ЦПО се наблюдава към професиите, предлагащи възможности за реализация на пазара на труда. Това са професии от следните професионални направления на СППОО: „Стопанско управление и администрация“, „Хотелиерство, ресторантьорство и кетъринг, пътувания, туризъм и свободно време“, „Транспорт“, „Селско стопанство“, „Социални дейности“.

Измененията в броя на лицензионните процедури на ЦПО, реализирани от Агенцията през последните години, могат да се проследят на Фиг. 3., от която е видно, че през 2017 г. не са издавани лицензии на центрове за информация и професионално ориентиране.

Фиг. 3

По-важните индикатори, характеризиращи дейността на НАПОО по лицензиране на ЦПО и ЦИПО през 2017 г., са:

- Проведени са над 8500 консултации (в НАПОО, по телефон, по e-mail) с кандидати за лицензиране, с външни експерти по лицензионните процедури, с лицензирани центрове за професионално обучение и с граждани, търсещи информация относно възможностите за участие в професионално обучение. Средно (в рамките на работния ден) експерт, работещ във връзка с лицензирането, предоставя 5 консултации.

- Проведени са 10 информационни дни с лицензирани ЦПО в цялата страна относно промените в нормативната уредба в ПОО, за по – често допусканите грешки в попълването на риквизитите на документите за професионална квалификация, с конкретни препоръки за спазване на изискванията на Наредба № 8 на министъра на образованието и науката за документите.

- Разработени са 3 методически материала в помощ на лицензирани ЦПО – Анализ на контролната дейност на ЦПО с изводи и препоръки, Инструкция за заявяване на учебната документация и Инструкция за унищожаване на документите с фабрична номерация.

- Направени са 130 проверки на ЦПО на място и през ИС на НАПОО.

- Редовно са консултирани външните експерти, участващи като оценители в процедурите по лицензиране от експертите на НАПОО. В помощ на външните експерти е актуализиран инструктивния материал, регламентиращ задълженията им в лицензионните процедури.

- Проведено е едно обучение на външните експерти за работа с ИС на НАПОО във връзка с промяната в начина на подаване, оценка на документите за лицензиране, влязло в сила от 01.08.2017 г.

- Проведени са 2 специализирани обучения на одобрените през 2017 г. 20 нови външни експерти.

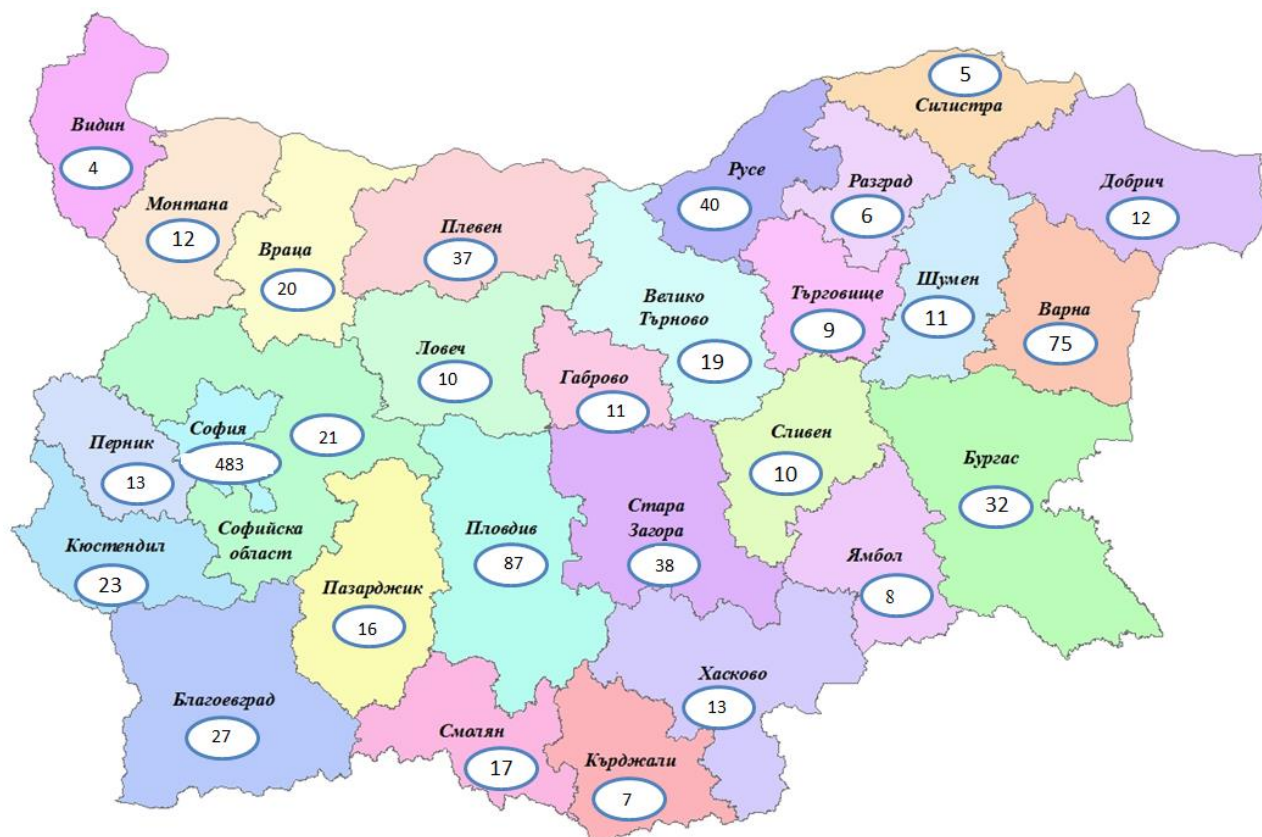
- Проведени са 102 заседания на ЕК по съответните професионални направления (133 през 2016 г.). Документите за разглеждане и обсъждане от ЕК са подготвени качествено, няма върнати документи за преработване.

- Сроковете за лицензиране, определени в процедурата, се спазват стриктно и акуратно. Няма просрочени лицензионни процедури.

- Средният брой лицензионни процедури (ЦПО и ЦИПО) на експерт е 13 (при 16 за 2016 г., 18 за 2015 г., 18 за 2014 г.; 24 за 2013 г., 26 за 2012 г., 17,8 за 2011 г., 15 за 2010 г., 31,5 за 2009 г., 26 за 2008 г., 24,5 за 2007 г., 18,5 за 2006 г. и 15 за 2005 г.).

Към 31 декември 2017 г. мрежата в страната включва 1015 действащи ЦПО и 43 ЦИПО.

Фиг. 4 Разпределение на действащите ЦПО по региони

Поддържането на публичен регистър на лицензираните ЦПО и ЦИПО, както и на отнетите, заличени и прекратени лицензии е една от функциите на НАПОО, определена в чл. 42, т. 10 на ЗПОО, която осигурява по-голяма прозрачност по отношение дейността на центровете и помага на гражданите да се ориентират на „пазара“ на този вид образователни услуги. НАПОО поддържа и публичен регистър на документите за професионална квалификация, издадени от ЦПО. За проверката на свидетелствата за професионална квалификация, произтичащо от разпоредбата на чл. 40б, ал. 2 от ЗПОО, НАПОО подготви техническо задание, което е в процес на изпълнение.

Въведеният през 2016 г. нов модул в Информационната система за заявяване, закупуване и отчитане на задължителната документация позволява по-добър контрол, вкл. върху документите с фабрична номерация, като по този начин улеснява дейността на ЦПО и спестява технологично време. Петте Регистъра – за лицензираните ЦПО и ЦИПО, за подадените документи за лицензиране на ЦПО и ЦИПО и за издадените документи за професионална квалификация са публикувани на интернет - страницата на Агенцията <http://www.navet.government.bg/> на базата на информация предоставяна в реално време от ИС на НАПОО. Данните за лицензираните институции и издаваните от тях документи се предоставят два пъти годишно в платформата с отворени данни на държавната администрация под формата на пет масива с данни.

През 2017 г. продължава да се прилага административната процедура за вписване на промени в обстоятелствата на ЦПО и ЦИПО – издадени са 13 заповеди за промени на ЦПО.

С цел осигуряване по-висока степен на прозрачност, безпристрастност и качество на лицензионния процес като външни експерти, участващи в лицензионните процедури, са привлечени и обучени специалисти от различни професионални направления.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. Дейността на НАПОО по лицензиране на ЦПО и ЦИПО се осъществява при спазване на изискванията за прозрачност и достъпност за фирмите, организациите и гражданите – кандидати за лицензиране.
2. В интернет страница на НАПОО в менютата „За кандидатите за лицензиране“ и „За лицензирани центрове“ се публикуват и редовно актуализират материали и методически документи – график на дейностите, за провеждането на изпитите, за попълване на документите в съответствие с изискванията на Наредба №8 и др.
2. През 2017 г. лицензирането се извършва при спазване на стандартите за административно обслужване и в съответствие с антикорупционните мерки, включени в Плана на НАПОО за борба с корупцията.
4. Всички лицензионни процедури са приключени в законоопределения срок. Основните фактори за спазване срока на процедурите са: спазване на стандартите за административно обслужване и повишаване на ефективността на работата на администрацията; подобряване качеството на подадените документи в резултат на проведените консултации на кандидатите за лицензиране; повишаване на професионализма на всички участници в лицензионните процедури на базата на натрупан опит.
5. Поддържаната и през 2017 г. актуална информация в регистрите за лицензираните ЦПО и ЦИПО, на подадените документи за лицензиране ЦПО и ЦИПО и на издадените документи от ЦПО, осигурява прозрачност на дейността на Агенцията и тази на централите, възможност на институциите, бизнеса и гражданите да се информират за услугите, които централите предоставят.
6. През второто полугодие на 2017 г. във връзка с решението на МС за облекчаване на административната тежест, процедурата по лицензиране се осъществява напълно само през ИС на НАПОО. На хартия вносителите представят единствено заявлението и документ за платена такса.
7. През 2017 г. продължава успешното прилагане на дейностите по лицензиране. Броят на процедурите за лицензиране на нов център е по-голям от броя на процедурите за изменение на издадена лицензия с допълване на нови професии. Наблюдава се тенденция за намаляване на кандидатите за лицензиране на ЦПО. Кандидатите за лицензиране включват по-малко на брой професии и специалности в заявленията си в сравнение с 2016 г.
8. През 2017 г. няма постъпили заявления за издаване на лицензии на ЦИПО.
9. В резултат на изпълнението на процедурите по издаване и отнемане на лицензия, в края на 2017 г. броят на действащите на територията на страната лицензирани институции е: ЦПО - 1015, ЦИПО – 43.

РАЗДЕЛ 3. ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В СИСТЕМАТА НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ

Основните резултати по Оперативна цел 3 са свързани със създаване на предпоставки (документи, дейности и процедури), подпомагащи обучаващите институции в системата на ПОО да предоставят качествени услуги по професионално образование, професионално обучение и професионално ориентиране.

За постигане на Оперативна цел 3 в Плана на НАПОО са включени следните четири основни дейности:

3.1. УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО РАЗРАБОТВАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ СТАНДАРТИ (ДОС) ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИИ

Съгласно чл. 42, т. 3. от ЗПОО, НАПОО разработва и актуализира Държавните образователни стандарти (ДОС) за придобиване на квалификация по професии. През 2017 г. НАПОО успешно работи по прилагане на промените в Закона за професионалното образование и обучение, в сила от 01.08.2016 г., свързани с разработването/актуализирането на ДОС за придобиване на квалификация по професии. Цялостният процес по разработване/актуализиране на ДОС протича в съответствие с изискванията, заложиени в „Рамкови изисквания за разработване на ДОС за придобиване на квалификация по професии“ и „Методически указания за разработване на ДОС за придобиване на квалификация по професии“, актуализирани в края на 2016 г. Тези два вътрешни документа целят постигане на единен подход при разработване на проектите, по които работят специалисти от различни професионални направления. За повишаване на методическата подготовка, експертите проучиха и публикуваното на сайта на CEDEFOP общоевропейско „Ръководство за дефиниране на резултати от ученето при описание на квалификациите“.

И през 2017г. продължи практиката за работните групи да се организират и провеждат присъствени обучения, чиято цел е екипите да се запознаят с изискванията, заложиени в документите за разработване на проектите на ДОС – „Рамкови изисквания“ и „Методически указания“, със спецификата за описание на квалификациите на базата на „единици резултатите от ученето“ и взаимовръзката им с НКР.

Редовното предоставяне на консултации на работните групи от страна на специализираната администрация е друг вид широко застъпена експертна дейност, която има съществен принос към повишаване качеството на проектите на ДОС.

За качествено разработване на проектите на ДОС положителен ефект оказва и тясното сътрудничество и оперативна кореспонденция с експертите от МОН по въпроси, свързани със съдържанието на проектите.

Важен етап от процеса на разработването на ДОС е рецензирането на проектите. НАПОО продължава практиката за рецензенти да се привличат високо квалифицирани специалисти в съответната професионална сфера - реално практикуващи лица, преподаватели от висши училища и професионалните гимназии и др. Друг важен аспект от оценяването на качеството на проектите на ДОС е обсъждането им от ЕК по професионални направления. През 2017 г. са проведени 28 заседания на ЕК по професионални направления за обсъждане на проекти на ДОС по различни професии от СППОО. За оперативното протичане на заседанията на експертните комисии всички материали, свързани с разработените проекти, предварително се изпращат на членовете на ЕК по ел. поща. При необходимост в заседанията се канят за участие и външни специалисти, които да дадат своето мнение по въпроси, касаещи разработените проекти. Заседанията на ЕК протичат на много високо

експертно ниво, като в рамките на обсъжданията на конкретните проекти се правят съществени допълнения към разработените материали.

Проектите на ДОС, преминали етапа на експертна оценка от ЕК се внасят за обсъждане и приемане от УС на НАПОО. През 2017 г. в 6 заседания на УС на НАПОО са внесени за обсъждане 23 проекта на ДОС, обхващащи 69 специалности с общо **847** единици резултати от ученето, групирани по видове професионална подготовка. Спазени са изискванията за представяне на проектите на ДОС в установения едномесечен срок преди провеждане на съответното заседание на УС. Няма върнати от УС проекти на ДОС, които имат нужда от допълнителни корекции и съгласуване с работните групи или други заинтересовани страни.

Всички проекти, придружени с пълния комплект документи, необходими за обсъждането им в УС, се публикуват на интернет-страницата на НАПОО с възможност за предварително изпращане на мнения и бележки и предложения по разработките от страна на членовете на УС.

Проектите на ДОС, одобрени от УС на НАПОО, са подготвени в срок за внасяне в МОН и протичане на съгласователната процедура, регламентирана в чл. 51, ал. 1, т. 1 на ЗПОО. Тези проекти, по които има постъпили предложения за допълнения при публичното обсъждане се връщат от МОН в Агенцията за привеждането им в съответствие с направените предложения – общо 35 проекта.

През 2017 г. Агенцията продължи да поддържа актуална информация на електронната си страница, свързана с процеса на разработване/актуализиране на ДОС. Публикувани са 58 проекта на ДОС, които са в процес на разработване или утвърждаване от УС на НАПОО.

През 2017 г. в „Държавен вестник“ са публикувани две наредби на министъра на образованието и науката за утвърждаване на ДОС за придобиване на квалификация по професии.

Потребителите на интернет страницата на НАПОО имат възможност за изтегляне и ползване на ДОС и за предоставяне на обратна връзка за проектите, които са в процес на разработване, под формата на мнения и предложения, с цел подобряване качеството на разработваните проекти.

Количествени показатели във връзка с разработване/актуализиране на ДОС за придобиване на квалификация по професии през 2017 г. са:

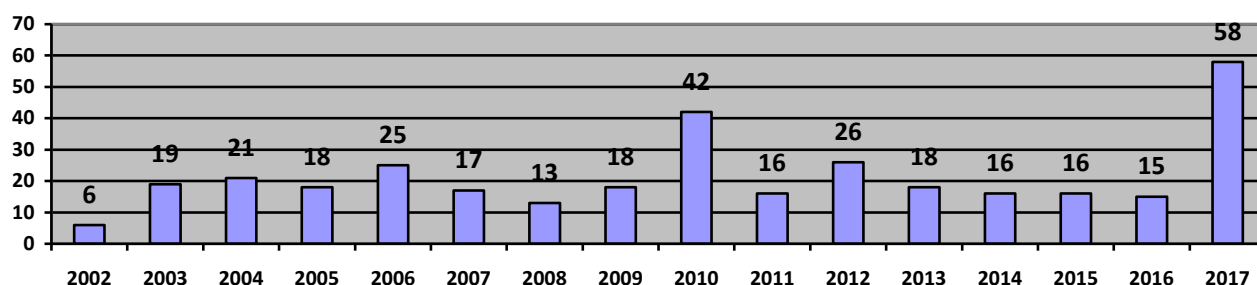
- Брой проекти на ДОС, разработвани през годината – 43;
- Брой проекти на ДОС, подготвени за обсъждане от УС на НАПОО – 23;
- Брой ДОС, приети от УС на НАПОО – 23;
- Брой ДОС, представени в МОН за съгласуване и утвърждаване – 58 (23 проекта на ДОС, приети от УС през 2017 г. и 35 проекти на ДОС, които са върнати от МОН за преработване.
- Брой на ДОС, публикувани с наредби в ДВ – 2;
- Брой проекти на ДОС, които са в процедура на разработване – 3 (ще бъдат завършени през 2018 г.);

- Брой организирани и проведени заседания на ЕК за обсъждане на проекти на ДОС – 28;
- Брой преработени проекти на ДОС (поради настъпили промени в нормативната уредба или постъпили бележки) – 35

Обобщена информация за процеса на разработване на ДООИ/ДОС за периода 2002–2017 г. е представена на Фиг. 6.

Фиг. 6.

Брой проекти на ДООИ/ДОС за придобиване на квалификация по професии, внесени за утвърждаване в МОН за периода 2002–2017 г.

През периода 2002–2017 г. при разработването на проекти на ДООИ/ДОС, НАПОО е въвела три варианта на Рамкови изисквания. От приложената справка е видно към **31.12.2017 г.** общият брой на разработените (обнародвани в ДВ и приети от УС на НАПОО проекти по трите варианта на Рамкови изисквания) ДОС за придобиване на квалификация по професии от СППОО (последно актуализиран със заповед № РД 09-5862/14.12.2017 г.). Общият брой на разработените ДООИ/ДОС е **241**, разпределени по следния начин:

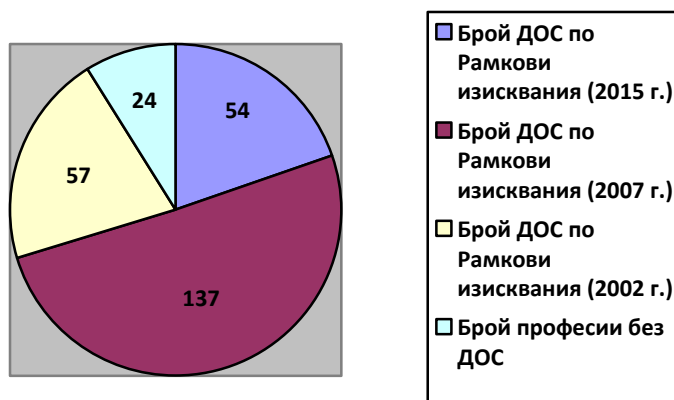
- ДОС по Рамкови изисквания, 2015 г. – 54;
- ДОС по Рамкови изисквания, 2007 г. – 137;
- ДОС по Рамкови изисквания, 2002 г. – 57;
- Брой професии от СППОО, по които няма разработени ДОС – 24.

Забележка:

За част от професиите в СППОО за посочения период има разработени по два или три варианта на ДООИ/ДОС в зависимост от варианта на Рамковите изисквания, които са прилагани.

Фиг. 7.

Разработени ДООИ/ДОС за придобиване на квалификация по професии по вариантите на Рамковите изисквания, прилагани от 2002 г. до 2017 г. (към 31.12.2017 г.)

ОБОБЩЕНИЕ:

1. НАПОО успешно изпълнява функцията по разработване/актуализиране на проекти ДОС, регламентирана в т. 42, т. 3. от ЗПОО.
2. Всички разработени през отчетния период проекти на ДОС са съобразени с изискванията, регламентиращи в чл. 13 а на ЗПОО и с методическите изисквания.
3. ДОС разработени във вид на „единици резултати от ученето“ са предпоставка за внедряването на Европейската система за трансфер на кредити в ПОО (ECVET), която предстои да се въведе с приемането на подзаконовия нормативен акт - Наредбата за натрупване и трансфер на кредити в ПОО.
4. Дефинирането на „единиците резултати от ученето“ в ДОС улеснява въвеждането и прилагането и на други европейски инструменти и принципи в ПОО – ЕКР/НКР, Европас, валидиране и признаване на неформално и самостоятелно учене, кариерно ориентиране и др.
5. ДОС за придобиване на квалификация по професии осигуряват предпоставки за повишаване на прозрачността и съпоставимостта на професионалните квалификации в подкрепа на международното признаване на документите за професионално образование и професионално обучение и на транснационалната мобилност.
6. Количествените показатели за 2017 г. показват, че НАПОО има изграден солиден експртен капацитет за постигане на заложения в Годишния план индикатор, свързан с разработване на ДОС за придобиване на квалификация по професии. Повишаването на експертността на служителите от специализираната администрация е в резултат и на участието им в международни форуми, които са носочени към разработването на стандарти, секторни рамки и др.

3.2. ПОДДЪРЖАНЕ НА СПИСЪКА НА ПРОФЕСИИТЕ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ В СЪОТВЕТСТВИЕ С АКТУАЛНИТЕ ПОТРЕБНОСТИ НА ПАЗАРА НА ТРУДА И С НАЦИОНАЛНАТА КЛАСИФИКАЦИЯ НА ПРОФЕСИИТЕ И ДЛЪЖНОСТИТЕ (НКПД)

Съгласно чл. 42, т. 3 (а) на ЗПОО, НАПОО разработва и предлага на министъра на образованието и науката Списъка на професиите за професионално образование и обучение (СППОО).

В Плана за 2017 г. по този приоритет е предвидено изпълнението на дейност „Поддържане на Списъка на професиите за професионално образование и обучение в съответствие с актуалните потребности на пазара на труда и с Националната класификация на професиите и длъжностите“.

Всички постъпили в НАПОО предложения за допълване на Списъка през 2017 г. са разгледани на експертно ниво за съответствието им с „Ред за разработване и поддържане на Списъка на професиите за професионално образование и обучение“, приет от УС, а впоследствие утвърдена със заповед № РД09-5443/18.10.2017г. на министъра на образованието и науката.

Общият брой на внесените в Агенцията предложения за допълване на СППОО с нови професии/ специалности са **10** на брой. Шест от тях са обсъдени и подкрепени от ЕК по съответните професионални направления и от УС на НАПОО и са представени на министъра на образованието и науката за издаване на заповеди за допълването им в Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от ЗПОО. Три от предложенията са внесени и обсъдени в ЕК, но не са подкрепи поради липса на достатъчно доказателство относно необходимостта от включването им в списъка на професиите. Едно от предложенията не е разгледано от ЕК.

Обсъдени Подкрепени от УС са следните предложения:

1. Професия „Сценичен фолклорен изпълнител“ със специалност „Танцово фолклорно наследство“ – трета степен на професионална квалификация;
2. Професия „Специалист, танцово изкуство“ със специалност „Танцово фолклорно изкуство“ – четвърта степен на професионална квалификация;
3. Професия „Съдебен служител“ със специалност „Съдебна администрация“ – трета степен на професионална квалификация;
4. Специалност „Ръководител движение“ – трета степен на професионална квалификация към професия „Организатор по експлоатация в ж.п. инфраструктура“ ;
5. Специалност „Специално производство (производство на въоръжение и боеприпаси)“ – четвърта степен на професионална квалификация към професия 521010 „Машинен техник“;
6. Специалност „Управление на радиоактивни отпадъци“ – трета степен на професионална квалификация към професия 522030 „Техник на енергийни съоръжения и инсталации“ от професионално направление 522 „Електротехника и енергетика“.

Обсъдени в ЕК са следните три предложения:

1. Професия „Организатор на спа и уелнес услуги“ със специалност „Организатор на спа и уелнес услуги“ – трета степен на професионална квалификация
2. Професия „Техник на електрически превозни средства“ – трета СПК;
3. Професия „Монтьор на технически превозни средства“ – втора СПК.

Неразгледани от ЕК предложения:

1. За нова специалност „Дрогерист – специализиран консултант по здраве, козметика и битова химия“ към професия „Химик-технолог“ – трета степен на професионална квалификация – поради несъответствие на внесеното предложение с „Процедурата за реда и условията за актуализиране на СППОО“.

За качествената подготовка на проекто предложенията НАПОО оказва експертна и методическа помощ на вносителите – консултации на място, по телефона или по ел. поща. За предложенията, които не са подготвени във вида, който се изисква за разглеждане в ЕК, или не са одобрени от съответната ЕК са дадени препоръки на вносителите за преработване на предложенията.

Причините част от предложенията за допълване на СППОО с нови професии/специалности да не бъдат одобрени са свързани основно с необходимостта от предоставяне на по-детайлна информация за новите знания, умения и компетентности, които се предвижда да бъдат усвоявани, с това, че не отговарят на принципа за широкопрофилност, както с липсата на възможности за надграждане или разширяване на компетентностите, заложи в предходната по-ниска СПК на съответната професия/специалност и др.

През 2017 г. са проведени 7 заседания на ЕК по професионални направления за обсъждане на внесените предложения за допълване на СППОО. Предоставени са 25 консултации с вносителите на предложенията и с потенциални кандидати, изявили желание за внасяне на нови предложения за допълване на СППОО.

През 2017 г. НАПОО съгласува с МТСП кодовете на длъжностите на професиите по НКПД и публикува актуалната версия на интернет-страницата на Агенцията.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. Утвърденият със Заповед № РД09-5443/18.10.2017 г. на министъра на образованието и науката „Ред за разработване и поддържане на Списъка на професиите за професионално образование и обучение“, е предпоставка за постигане на по-голяма прозрачност на целия процес на допълване в списъка на нови професии и специалности, което е база за вземане на законосъобразни решения от експертните комисии и УС на НАПОО.

2. В сравнение с 2016 г., през 2017 г. са внесени в НАПОО по-голям брой - 10 предложения за актуализиране на СППОО с допълване на нови професии/специалности, които попадат в различни професионални направления. Предложенията за нови професии/специалности основно са продиктувани от липсата на специалисти на пазара на труда със специфична професионална квалификация, необходими за определени сектори – съдебната система, ж.п. транспорта, електрическите транспортни средства, туризъм, енергетиката и др.

3. Ангажираността на вносителите и активното участие на работодателите в заседанията на ЕК и в УС подпомага процесът на вземане на компетентни решения по внесените предложения за актуализиране на СППОО с допълване на нови професии/специалности.

4. През 2017 г. СППОО е актуализиран с две заповеди на министъра на образованието и науката - с 1 нова специалност към съществуваща професия и с 2 нови професии с 4 нови специалности. Двете заповеди са публикувани на интернет-страницата на НАПОО

своевременно и са включени в Списъка на професиите в съответните професионални направления.

5. Проведена е съгласувателна процедура между НАПОО и МТСП относно кодовете на професиите и специалностите по НКПД, които са отразени в публикувания на интернет-страницата на НАПОО Списъка на професиите за ПОО.

3.3. Последващ контрол на дейността на лицензираните ЦПО и ЦИПО

В изпълнение на чл. 49в от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО) и Плана за контролната дейност на НАПОО, през 2017 г., е осъществен последващ контрол на дейността на лицензирани центрове за професионално обучение от цялата страна. В периода м. януари-декември 2017 г., са извършени проверки на общо **130** центъра, подбрани след преглед на информацията и прикачените документи в Информационната система на НАПОО, (от които 119 са извършени на мястото на упражняване на дейността на центровете). Основният критерий за подбор е прикачени в системата издадени с грешки в реквизитите, документи за придобита професионална квалификация.

Обобщени резултати от последващия контрол:

1. ЦПО, проверени във връзка с непредставени през Информационната система на НАПОО годишна информация за дейността и годишен доклад за самооценка на качеството за 2016 г., произтичащи на основание чл. 22, ал. 8 от ЗПОО

- От 1043 центъра с активна лицензия (към 01.01.2017 г.), **127** центъра (12,2%) не са подали годишна информация за своята дейност през 2016 г., а **314** (30,1%) центъра не са подали докладите за самооценка на качеството, с което са нарушили чл. 22, ал.8 от ЗПОО. След анализ на данните бе установено, че 115 центъра **не са изпълнили и двете си задължения**. Същите представляват **11,2%** от общия брой на лицензираните центрове.

14 центъра са подали годишната си информация за дейността през 2016 г. с нулеви стойности, което е доказателство за липса на дейност през изтеклите 12 месеца на предходната година.

В резултат на извършените проверки на ЦПО по т.1 към 31.12.2017г. **61** центъра са с окончателно отнета лицензия. За всички е издадена Заповед на Председателя на НАПОО през 2017 г. и е променен статуса им в Публичния регистър на интернет-страницата на НАПОО.

Част от центровете доброволно са внесли заявление за отказ от издената лицензия. За 2017 г. на това основание на **22** ЦПО е издадена Заповед за прекратени права. Техният статус също своевременно е променен в Публичния регистър.

- **Пълна проверка на прикачените в информационната система документи за придобита квалификация – удостоверения за професионално обучение и свидетелства за професионална квалификация.** Това се наложи като мярка заради констатирани неточности в попълването на реквизитите на документите, представляващи нарушение на разпоредбите на Наредба №8 за информацията и документите за системата на народната просвета, влязла в сила м. август 2016 г.

При проверката на **всички 1043** центъра с активна лицензия в Информационната система са констатирани над 50% грешки в издадените документи, поради което това остана и основен акцент в последвалите проверки през цялата година, придобил постоянен характер, особено

след изменението в Закона за професионалното образование и обучение, влязло в сила от 1 август 2016 г. Вписаният в чл. 40б в ЗПОО нов текст, че документите, издавани от частните центрове за професионално обучение, се включват в Регистъра на издадените документи по чл. 42, т. 11 от ЗПОО след проверка в информационната система на НАПОО, ако обучението или валидирането е извършено при спазване на изискванията на закона и на съответния държавен образователен стандарт за придобиване на квалификация по професия.

Документите по ал. 1 не следва да се включват в регистъра по чл. 42, т. 11, когато се установят съществени нарушения на този закон и на съответния държавен образователен стандарт за придобиване на квалификация по професия, за което Националната агенция за професионално образование и обучение писмено уведомява центъра за професионално обучение. Цитираната разпоредба на закона е особено важна и изисква НАПОО да продължи работата в тази посока.

Предприетите от НАПОО мерки за недопускане на по-нататъшни грешки при попълването на документите за придобита професионална квалификация са:

- Качени на интернет-сайта на Агенцията, в Рубриката „За лицензираните ЦПО“, правилно попълнени образци на удостоверение за професионално обучение и свидетелство за професионална квалификация с всички техни реквизити съгласно действащата нормативна уредба;
- Приоритетно и подробно разглеждане на темата за документацията поръчвана, водена, издавана и съхранявана от центровете за професионално обучение в общо 10 –те проведени информационни дни.

2. Проверки на центрове, непроверявани за спазване на изискванията и условията на издадената лицензия, или проверявани, с издадени им предписания за отстраняване на констатираните несъответствия, но неподали доклад за предприетите мерки за отстраняването им.

Общ брой проверени центрове на мястото на провеждане на дейността им за периода януари – декември 2017 г. - 119:

От които: **96 (81%)** в цялата страна и **23 (19%)** в София.

При проверките експертите на НАПОО констатираха, че най-честите грешки, допускани при попълването на документите остават почти без промяна, сравнени с 2016 г. като продължават да се издават:

- Документи, попълнени на ръка, в разрез с разпоредбата на чл. 43, ал. 1 от Наредба № 8 за документите за системата на предучилищното и училищното образование на МОН, която изисква същите да са попълнени на компютър;
- Неправилно записване на гражданството на обученото лице (българско, вместо България);
- Непълно изписване името на центъра – със съкращения, различно от името по лицензия;
- Положени на определените места печати – тип „щемпел“ или на чужд език с червено или зелено мастило. Тук следва да отбележим и проверките, направени през информационната система на НАПОО за печатите, с които подпечатват документите с фабрична номерация държавните и общински центрове за професионално обучение. С изменението в ЗПОО – бе въведен нов чл. 40а, който регламентира поставянето на печат с изображение на държавния герб от тези центрове.

- Неправилно водене на регистрационните книги за издадените документи – неправилно номериране; неномерирани страници; използвани образци на книги, които не са предназначени за центровете за професионално обучение, регистрационните книги се водят само в електронен вид, не са прошнуровани и страниците не са номерирани, както е изискването на чл. 85 от Наредба № 4 и др.;

Изменението в ЗПОО, влязло в сила от 01.08.2016 г. постави на дневен ред въпросите, свързани с преработването на учебните планове и учебните програми от центровете, а влизането в сила и на новите рамкови програми от м. март 2017 г. – конкретизира необходимите промени, които всички центрове следва да предприемат за осъвременяване на учебните си планове и програми.

Положителната практика, стартирала през м. септември 2015 г. – за писмено уведомяване – (с официално писмо) на проверените центрове за констатираните съществени несъответствия/нарушения по време на проверката дава своите положителни резултати при над 80% от проверените през 2017 г. центрове. Доказателство за това са получените писмени доклади с приложени доказателства от центровете за предприетите от тях действия за по-нататъшно недопускане на несъответствия и нарушения и за отстраняване на допуснатите нередности. Въпреки това е относително висок броят на центровете, които не подават доклада, дължим към НАПОО съгласно утвърдената процедура за Последващ контрол. Например, към 30.12.2017 г. 22 центъра (18% от общия брой проверени ЦПО на място) не са представили в сроковете, определени им при проверката, докладите си с доказателства за предприетите действия и мерки за отстраняване на допуснатите нередности. През 2018 г. предстои тези центрове отново да бъдат проверени и в случай, че не са отстранили пропуските си, ще стартира процедура по временно отнемане на лицензията им.

3. Тематични проверки

а) по жалби и сигнали – по искане на разследващи органи по различни преписки с МВР и техни подразделения (Областна дирекция на МВР Благоевград, Монтана), свързани с достоверността на издадените от центровете документи, удостоверяващи завършено професионално обучение. Жалбите са 2 бр., свързани с временно отнемане на лицензии на центрове, неизпълнили задължението си по чл. 22, ал. 8 от ЗПОО;

б) проверки на документацията на процедури по валидиране – 3 бр. При проверката експертите от НАПОО дават и важни методически насоки за правилното попълване на съпътстващите процедурата документи. Съществени отклонения от процедурата, приета с Наредба № 2 от 13 ноември 2014 г. за условията и реда за валидиране на знания, умения и компетентности (ДВ., бр. 96 от 21.11.2014 г.) не са констатирани.

В резултат на цялостната контролна дейност на НАПОО в периода **януари – декември 2017 г.** могат да се изведат следните **изводи**:

1. Центровете се справят успешно с въведените нови модули в системата, свързани със заявяването, получаването, издаването и отчитането на документи с фабрична номерация.

2. Въвеждането на Регистъра на издадените от центровете документи, позволи на експертите от дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“ да анализират подробно допусканите грешки и неточности при попълването на документите, удостоверяващи завършването на различни курсове – свидетелства за професионална квалификация и удостоверения за професионално обучение. Относително големия брой допускани грешки оставя проблема като приоритетен и при бъдещите проверки.

3. Центровете допускат грешки и неточности при провеждане на държавния изпит по теория и практика на професията/специалността и при прилагане разпоредбите на Наредба № 8 – за информацията и документите за системата на предучилищното и училищното образование.
4. Информационните дни са ефективен начин за повишаване качеството на обучението и административния капацитет на центровете за професионално обучение.

Акценти в контролната дейност на НАПОО за 2018 г.:

1. Проверки през Информационната система на НАПОО на издаваните от центровете документи за придобита професионална квалификация – за точно попълване на всички реквизити съгласно изискванията на Наредба № 8 от 11.08.2016 г. на Министъра на образованието и науката за информацията и документите за системата на предучилищното и училищно образование;
2. Проверки, свързани с работата на ЦПО с цел установяване качеството на предоставяните услуги.
3. Актуализиране на информацията в ИС на НАПОО в профилите на ЦПО по отношение на: използваната за обученията материално-техническа база, използваните преподаватели с необходимата квалификация, актуализираните учебни планове и програми с отразените изменения в ДОС за придобиване на квалификация по професии, новите рамкови програми, влезли в сила от 2017 г. и с държавните учебни планове и програми, утвърдени от МОН.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. Системата за „Последващ контрол на лицензираните ЦПО“ е важен инструмент за осигуряване на качеството на предоставяното професионално обучение и за превенция на възможни нарушения на нормативните документи и условията на издадената лицензия.
2. Количествените показатели за 2017 г. показват, че с наличното финансиране и експертен състав НАПОО успява да осъществи планирания брой проверки на ЦПО.
3. За увеличаване на броя и разширяване обхвата на проверките е необходимо щатът на НАПОО да се обезпечи с допълнителни бройки на специализираната администрация.
4. Методиката и индикаторите за събиране на годишна информация за дейността на центровете е работеща и надеждна. Дава възможност за проследяване на дейността на центровете и набиране на информация във връзка с: предоставяните квалификационни услуги за лица над 16-годишна възраст в страната; търсенето на професии и специалности на пазара на труда; начина на организиране и финансиране на професионалното обучение; търсенето на услуги по професионално ориентиране, мотивиране и др.
5. Въведеният и функциониращ от м. април 2016 г. нов модул в Информационната система („Документи по Наредба № 8“) за работа със задължителната документация – заявяване, закупуване и отчитане, позволява и през 2017 г. да се осъществява ефикасен контрол върху задължителната документация, по-специално върху документите с фабрична номерация, като улеснява дейността не само на ЦПО, но и на компетентните органи, занимаващи се с разследване на злоупотребите с документи за придобита (купена) по незаконен път квалификация.

6. Регистърът на издадените от центровете документи позволи да се погледне в дълбочина проблема за неправилно издаваните документи на завършилите различни курсове за професионална квалификация – удостоверения за професионално обучение по част от професия и свидетелства за професионална квалификация.

7. С дейността си под формата на информационни дни с ЦПО по региони, НАПОО допринася за повишаване на административния капацитет на ЦПО.

3.4. МЕТОДИЧЕСКО ОСИГУРЯВАНЕ НА ДЕЙНОСТТА НА ЦПО И ЦИПО

През 2017 г. НАПОО продължи дейностите си по оказване на методическа и експертна помощ на екипите на ЦПО. Методическата работа по отношение спазването на действащата нормативна уредба, включително и за издаване на документи за професионална квалификация и за осигуряване на качеството на предлаганото от тях професионално обучение е важна предпоставка за повишаване качеството на професионалното обучение, предоставяно от ЦПО в страната.

Последващият контрол на дейността на лицензираните ЦПО, дадените препоръки в констативните протоколи и докладите от ЦПО, съдържащи информация за изпълнените от тях препоръки, са доказателство за ползите от оказване на методическа подкрепа. Ценна за центровете е експертната и техническа помощ, която експертите на НАПОО им оказват при реализиране на дейностите им, свързани с поддържане на актуална информация в Информационната система на НАПОО, при изготвяне и подаване на годишната информация за дейността на центъра и годишния доклад за самооценка на качеството през 2016 г. Друга група важни въпроси, които бяха обект на експертно-методическата помощ на НАПОО, са свързани с правилното оформяне и водене на учебната документация на обучаващата институция.

За улесняване на кандидатите за лицензиране, както и за кандидатите, които желаят допълване на лицензията си с нови професии и специалности в менюто „За кандидатите за лицензиране“ на сайта на НАПОО информацията периодично се допълва и актуализира. През 2017 г. продължи практиката центровете да бъдат своевременно информирани за промени в нормативната база – в ЗПОО, в Рамковите програми, в СППОО, в ДОС за придобиване на квалификация по професии и в други документи, свързани с тяхната дейност. За целта на сайта в меню „За лицензираните институции“ се публикуват методически материали, подпомагащи дейността на центровете при прилагане на актуализираната нормативна уредба за системата на ПОО. Редовно се публикуват съобщения в рубриката „Новини“ на сайта на НАПОО, които имат отношение към дейността ЦПО/ЦИПО. През 2017 г. е публикувана Инstrukция за унищожаване на документи с фабрична номерация (Работа на ЦПО в ИС на НАПОО), актуализиран годишен календар на дейностите на ЦПО за 2017г. и Анализ на контролната дейност на НАПОО върху дейността на лицензираните ЦПО за периода януари-ноември 2017 г.

През 2017 г. НАПОО продължи дейността си за подобряване работата на ЦПО чрез провеждане на информационни дни в цялата страна. На тях се дава полезна и актуална информация за настъпилите промени в ЗПОО, в други подзаконови документи и тяхното отражение в дейността на ЦПО и новостите в ИС на НАПОО – напр. разширяване на модула в ИС за документите по Наредба 8, чрез надграждане с процедура за унищожаване на задължителната документация с фабрична номерация. През годината са проведени

заложените в Плана на НАПОО 10 информационни дни в гр. Смолян, Видин, Бургас, София, Варна, Самоков, Благоевград, Хасково, Велико Търново и Карлово, на които са присъствали представители от над 200 центъра за професионално обучение.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. НАПОО осъществява полезна методическа дейност на лицензираните ЦПО и ЦИПО в страната като използва различни форми и начини.
2. В резултат на проведените от експертите консултации и оказана методическа помощ на кандидатите за лицензиране през 2017 г. качеството на подадените документи е значително подобро.
3. За лицензираните ЦПО на електронната страница на НАПОО в специализираната рубрика “За лицензираните институции“ периодично се публикуват актуални методически материали в подкрепа дейността на центровете, получили лицензия.
4. Проведените 10 информационни дни, на които са присъствали представители от 200 центъра за професионално обучение, са полезна инициатива, която допринася за повишаване на информираността на ЦПО относно изискванията към дейността им.

РАЗДЕЛ 4. ПРОУЧВАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ОПИТ И ДОБРИТЕ ПРАКТИКИ В ОБЛАСТТА НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ И ТЯХНОТО АДАПТИРАНЕ, С ЦЕЛ ТРАНСФЕР НА НАЦИОНАЛНО НИВО

За постигане на Оперативна цел 4 в Плана на НАПОО са включени поредица от дейности, свързани с участието на НАПОО във: европейски мрежи; работни срещи и семинари, конференции, организирани от европейски институции и организации; изпълнение на Плана на Европейската мрежа за обмен на информация, опит и експертиза в областта на ПОО – проект ReferNet България; инициативи по прилагане на НКР и Секторни квалификационни рамки; подготовка за въвеждане на Система за трансфер на кредити в ПОО (ECVET); в международни проекти и в проекти, финансирани по оперативните програми.

4.1. УЧАСТИЕ НА СЛУЖИТЕЛИ НА НАПОО В ЕВРОПЕЙСКИ МРЕЖИ И РАБОТНИ ГРУПИ/КОМИСИИ КЪМ ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ

През 2017 г. служители на НАПОО продължават активно да участват като представители на България в работата на следните европейски мрежи и работни групи:

- Европейска мрежа за създаване и развитие на Европейската система за трансфер на кредити в ПОО;
- Европейска мрежа за осигуряване на качеството в ПОО;
- Консултативна група към ЕК по въпросите на Европейската квалификационна рамка и на валидирането на резултати от неформално и самостоятелно учене;
- European Skills, Competences, Qualifications and Occupations (ESCO) към Европейската комисия;
- Работна група Европа 2020 за професионално образование и обучение 2016-2018 г.

Целта на мрежите и на работните групи е обмен на информация и опит, идентифициране и трансфер на успешни политики и практики в сферата на ПОО. Всяка мрежа функционира като платформа за споделяне, дискутиране и адаптиране на добри практики в съответната тематична област.

Участието на експерти от НАПОО в тези мрежи обогатява практиката на институцията и допринася за подобряване на индивидуалното и организационното изпълнение на ключовите функции на Агенцията, свързани със:

- разработване на проекти на ДОС за придобиване на квалификация по професии, съответстващи на изискванията, залегнали в Препоръката от 2009 г. за създаване на „Европейска система за трансфер на кредити в ПОО“;
- методическо подпомагане на центровете за професионално обучение, които предлагат обучения за придобиване на квалификация по професия или част от професия чрез валидиране на знания, умения и компетентности, придобити чрез информално и неформално учене;
- осигуряване на качеството в професионалното образование и обучение и др.

Конкретните ползи от участието на НАПОО в дейността на европейските мрежи и инициативи за отчетната година могат да се систематизират в следните направления:

- обогатяване на експертния опит в дейността на НАПОО по отношение описанието на професионалните квалификации чрез прилагане на подход, ориентиран към „единици резултати от ученето“;
- подпомагане на експертите по професионална квалификация с методически материали за подобряване на методологията за разработване/актуализиране преработване на ДОС за придобиване на квалификация по професии във вид на „единици резултати от ученето“;
- запознаване с актуалните тенденции в развитието на ПОО за квалификациите на пето ниво по ЕКР и повишаване на информираността за съществуващите общи знания, умения и компетентности, които да бъдат интегрирани в ДОС за съответните професии от СППОО;
- подпомагане развитието на експертния потенциал на НАПОО с материали за обмен на добри практики, свързани с политиките в сферата на ориентирането през целия живот.

4.2. УЧАСТИЕ НА НАПОО В РАБОТНИ СРЕЩИ И СЕМИНАРИ, ОРГАНИЗИРАНИ ОТ ЕВРОПЕЙСКИ ИНСТИТУЦИИ И ОРГАНИЗАЦИИ

През отчетния период експерти от НАПОО участваха в следните работни семинари и международни срещи, организирани от европейски институции и организации:

- Участие в пето заседание на работна група Европа 2020 за професионално образование и обучение 2016-2018 г. в гр. Брюксел, Белгия;
- „VET Conference 2017“ (Конференция за професионалните умения 2017), част от Втората „European Vocational Skills Week“ (Втората Европейска седмица на професионалните умения), организирана от Европейската комисия, гр. Брюксел, Белгия;

- Европейска среща на високо равнище – среща на бизнеса и образованието, гр. Брюксел, Белгия, част от Втората „European Vocational Skills Week“;
- Заключително събитие на Европейската седмица на професионалните умения, организирани от Европейската комисия, гр. Брюксел, Белгия;
- Петнадесета годишна пленарна среща на участниците в общоевропейската мрежа за обмен на опит и експертиза в областта на професионалното образование и обучение ReferNet, организирана от Европейския център за развитие на професионалното обучение (CEDEFOP), гр. Солун, Гърция;
- Участие в уъркшоп в рамките на мрежата РеферНет в гр. Солун, Гърция;
- Осми годишен ECVET форум „Гъвкави пътища към професионални умения“, организиран от Европейската комисия, в Малта;
- Участие в семинар за дигитален маркетинг на тема: Да направим продуктите на РеферНет по-видими на 14.02.2017 г. в гр. Солун, Гърция;
- Участие в Третата международна среща по проект RefuNEET в гр. Дрезден, Германия;
- Участие в Годишен форум 2017 г. за валидирането в гр. Куопио, Финландия;
- Участие в Семинар на тема: Използване на индикаторите от Европейската рамка за осигуряване на качеството при акредитирането на институции, предлагащи професионално обучение в гр. Талин, Естония;
- Участие в PLA семинар за ECVET в Братислава, Словакия;
- Участие в мобилност във Виена 7-12.05.2017 г. по проект 2016-1-BG01-KA102-023349 Проучване на опит и добри практики при внедряване на европейските инструменти в подкрепа на ученето през целия живот по програма Еразъм+;
- Участие в проект Проучване на опит и добри практики при внедряване на европейски политики и инструменти в подкрепа на Ученето през целия живот по Програма Еразъм+ в Рига, Латвия;
- Участие в заседание на работната група на ползвателите на ECVET (ECVET User's Group) и в панел „Мобилност в ПОО“ в обхвата на конференцията, посветена на Европейската седмица на уменията, 2017 г. в гр. Брюксел, Белгия;
- Участие в работна среща по проект “ DOC– Digital Orientation Competences: continuation of my professional studies”, гр. Барселона, Испания.

4.3. УЧАСТИЕ В ЕВРОПЕЙСКАТА МРЕЖА ЗА ОБМЕН НА ИНФОРМАЦИЯ, ОПИТ И ЕКСПЕРТИ „REFERNET“

НАПОО е национален координатор за Европейската мрежа за обмен на информация, опит и експертиза в областта на професионалното образование и обучение ReferNet за периода 2016–2019 г. ReferNet е общоевропейска мрежа за обмен на опит и експертиза в областта на професионалното образование и обучение, създадена през 2002 година от Европейската агенция за развитие на професионалното обучение – CEDEFOP. Целта на дейностите в мрежата е предоставяне на информация за националните политики в професионалното

образование и обучение, анализ на текущото състояние и представяне на предложения за развития в контекста на общоевропейските насоки в съответната област.

През 2017 г. НАПОО изпълни успешно заложените в годишния план дейности – изготвени са „Политически доклад за ПОО в България“, Доклад за характеристиките на ПОО и статистическа информация за 2017 г., ПОО в България“ - кратък доклад и информационен материал „Спотлайт – характеристики на ПОО в България“, предназначен за Българското евро председателство, 5 новини предназначени за сайта на CEDEFOP. Подготвена е статия, посветена на националните инициативи и насоки за повишаване на квалификацията и пригодността за заетост на младежи, които са извън пазара на труда в България. Проведени са две регионални (в гр. Смолян и гр. Враца) и 1 национална конференция (в гр. София). На трите събития са представени възможностите за използване на информацията, събрана от всички партньорски - страни, участващи в мрежата ReferNet, които се публикуват на интернет - страницата на CEDEFOP, вкл. и резултатите и проучванията за България.

4.4. ПОВИШАВАНЕ НА ПРОЗРАЧНОСТТА И СЪПОСТАВИМОСТТА НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ КВАЛИФИКАЦИИ И УЛЕСНЯВАНЕ НА МОБИЛНОСТТА НА ОБУЧАВАНИ И НА ЗАЕТИ ЛИЦА

Въз основа на своите основни функции – разработване/актуализиране на СППОО и ДОС за придобиване на квалификация по професии, НАПОО осигурява възможности за повишаване на прозрачността и съпоставимостта на професионалните квалификации с цел стимулиране на трудовата мобилност на български граждани в Европейския съюз. С различни средства и по различни пътища – работни срещи, семинари, конференции, Агенцията съдейства за популяризиране на ползите от внедряването на европейските инструменти в ПОО и тяхното прилагане в национален контекст. Важна стъпка в тази посока е обозначаването на нивото на квалификацията на професията на титулната страница на ДОС, както и нивото по НКР/ЕКР във всяка единица, включена в стандарта.

В рамките на обученията и консултациите на работните групи по разработване/актуализиране на ДОС, НАПОО разяснява функциите, ролята и значението на Националната квалификационна рамка (НКР) за повишаване на прозрачността и съпоставимостта на квалификациите и за начина на нейното интегриране в стандартите за професионална квалификация. Постигането на синхрон на знанията, уменията и компетентностите в проектите на ДОС с нивата на знания (теоретични и/или фактологически), умения (познавателни и практически) и компетентности (лични и професионални), съдържащи се в НКР, са предпоставка за улесняване на сравнимостта на професионалните квалификации на гражданите, които желаят признаване на квалификацията им в друга държава.

За постигане на по-голяма прозрачност на квалификациите на европейско ниво НАПОО оказва съдействие на Министерство на образоването и науката чрез предоставяне на становища за професии с регулирано образование и обучение в Р България, за подпомагане на взаимната оценка на регулираните професии в държавите - членки и в помощ на сравнителната оценка от Европейската комисия на изискванията, свързани с достъпа до упражняване на определени професионални дейности в рамките на ЕС.

С публичния достъп до СППОО и до ДОС за придобиване на квалификация по професии, публикувани на интернет-страницата на НАПОО, както и с Регистъра на документите за професионална квалификация, който също е на интернет-страницата, Агенцията съдейства за постигане на по-голяма прозрачност, разбираемост и съпоставимост на съществуващите в

България квалификации от ниво 1 до ниво 5 по НКР с тези в другите държави членки на ЕС и по-добра информираност гражданите, търсещи работа, на заинтересованите страни (органи по признаване на квалификации, институции в системата на образованието и обучението, работодатели, социални партньори, публичен и частен сектор).

4.5. СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА ВЪВЕЖДАНЕ НА СИСТЕМА ЗА ТРАНСФЕР НА КРЕДИТИ В ПОО (ECVET)

През 2017 г. НАПОО продължи активно да развива дейностите по въвеждане на Система за трансфер на кредити в ПОО (ECVET) на национално ниво. Основната част от дейностите на Агенцията по въвеждането на ECVET са свързани с разработване/актуализиране на ДОС за придобиване на квалификация по професии, съдържащи принципите на ECVET. Прилагането на единния подход при разработване на проектите на ДОС във вид на „единици резултати от учене“ за всяка конкретна професия от СППОО, извеждането на общи единици за всички професии са една от предпоставките за създаване на база за извеждането на принципи за трансфер на кредити в национален обхват.

Друг важен аспект от дейността на НАПОО е изпълнението на функциите ѝ на Национална координационна точка (НКТ) по въпросите на въвеждането на Европейската система за кредити в ПОО.

Като НКТ Агенцията има следните основни задачи:

- Сътрудничество с другите компетентни национални институции по провеждане на инициативи по разпространение и подкрепа на ECVET на национално, секторно и местно ниво;
- Създаване на платформа за обмен на актуална информация и на опит между заинтересованите страни;
- Идентифициране и създаване на мрежа от ползватели на ECVET на секторно, национално и европейско ниво;
- Координиране и съгласуване на процеса на сътрудничество при прилагането на ECVET;
- Осигуряване на единни насоки за тестването и прилагането на ECVET – процедури и механизми за описание на квалификациите, въз основа на „резултати от ученето“, групиране на резултатите от ученето в „единици резултати от ученето“, признаване, натрупване и трансфер на резултати от ученето и др.;
- Установяване на контакти и периодичен обмен на информация с други национални точки за координация, свързана с въвеждането на европейските инструменти и принципи в ПОО – EQF, EQAVET, НКР и др.

Горепосочените задачи на НКТ през 2017 г. Агенцията изпълни чрез участието на служители от НАПОО в осмия Европейски форум за ECVET в Малта, участие в семинар в Братислава, Словакия, участие в събитията по другите европейски мрежи - EQF, EQAVET. Дейността на НАПОО като НКТ се популяризира чрез специализираната рубрика на интернет-страницата на Агенцията, която е посветена на европейските инструменти и политики. През 2017 г. в нея се публикуват документи, разработки по проекти, информация за дейности и събития на европейско и национално ниво, свързани със Системата за

трансфер на кредити в ПОО, както и на другите европейски инструменти в ПОО. НАПОО чрез своите двама национални ECVET експерти активно се включи и в поредицата от 4 семинара, свързани с развитието на ECVET системата и практически ползи от нея, организирани от ЦРЧР. Двамата национални експерти активно съдействаха и за издаването на флаер и брошура, посветени на приложението на ECVET в България. Преструктурирането на ДОС в „единици резултати от ученето“ е предпоставка за улесняване на процедурите по валидиране на знания, умения и компетентности, придобити чрез неформално и самостоятелно учене, както и за създаване на гъвкави пътеки за придобиване на квалификации, необходими за пазара на труда.

Натрупаният през 2017 г. експертен опит от участието в разработването на ДОС ще бъде полезен при разработването на проект на „Наредба за условията и реда за присъждане, натрупване и трансфер на кредити в ПОО“, регламентирана в ЗПОО.

4.6. УЧАСТИЕ НА НАПОО КАТО ПАРТНЬОР В ПРОЕКТИ, ФИНАНСИРАНИ ПО ПРОГРАМИ НА ЕС - ПРОГРАМАТА ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ, ПРОГРАМА „ЕРАЗЪМ +“ И ДР. ЕВРОПЕЙСКИ ПРОГРАМИ

Дейността на НАПОО по международни проекти, финансирани по европейски програми през 2017 г., е ориентирана по посока на постигане на следните цели, насочени към модернизиране на системата на ПОО:

- Внедряване на общи европейски инструменти и принципи като ЕКР/НКР и ECVET, валидиране и признаване на неформално и самостоятелно учене, прилагане на Референтната рамка за осигуряване на качеството в ПОО, Европас и др.;
- Идентифициране, адаптиране и популяризиране на инструменти, насочени към професионално ориентиране и кариерно развитие;
- Усъвършенстване на методологията за описване на „единиците резултати от ученето“ при разработване на ДОС за придобиване на професионална квалификация;
- Допълване на СППОО с нови професии/специалности и създаване на възможности за професионално образование и обучение по тях;
- Популяризиране на ПОО на национално и международно ниво;
- Подобряване квалификацията на преподавателите от системата на професионалното обучение;
- Повишаване на компетентностите на заетите лица в определени професионални сектори.

През 2017 г. задачите на НАПОО в рамките на всички проекти са изпълнявани при спазване на планираните срокове и графици, в съответствие с изискванията за качество на разработените материали и крайните продукти.

Постигнати резултати по отделните проекти са:

1. „Проучване на опит и добри практики при внедряване на европейските политики и инструменти в подкрепа на Ученето през целия живот“, финансиран по програма „Еразъм+“, Ключова дейност 1, 2016-1-BG01-KA102-023349 Exploring experience and

good practices in the implementation of European policies and instruments to support Lifelong Learning (under the Erasmus + project)

Проведоха се двете планирани по проекта мобилности на служители от НАПОО - в гр. Виена, Австрия и в гр. Рига, Латвия. И при двете реализирани мобилности, участниците придобиха ценен опит, информация и проучиха добри практики, свързани с ПОО, които бяха споделени пред УС на НАПОО в специално подготвени презентации.

2. Coach@Work: EQAVET система за признаване, валидиране и акредитиране на знания, умения и компетентности, придобити от доставчици на подкрепена заетост за хора с увреждания, Програма ЕРАЗЪМ+, Ключова дейност 2: Стратегически партньорства, 2014-1-BG01-KA202-001529 COACH@WORK: EQAVET System for recognition, validation and accreditation of skills, knowledge and competencies of supported employment providers for people with disabilities

За първи път в Европа бе въведена програма за професионално образование и обучение в областта на подкрепената заетост, което бе и един от основните ангажименти на НАПОО като партньор в проекта. През 2017 г. бе преработен проекта на ДОС и за специалността „Консултант по подкрепена заетост“ с трета степен на професионална квалификация, която бе включена към професия 762010 „Посредник на трудовата борса“ от СППОО. В рамките на партньорството от държави по проекта бе проведено обучение под формата на тренировъчен курс на близо 140 доставчици на подкрепена заетост.

3. IEE/13/BWI/686/SI2.680174 BUILD UP Skills EnerPro, Програма „Интелигентна енергия – Европа“, Инициатива „Build Up Skills“

Проектът, който бе с продължителност 36 месеца и по който НАПОО бе партньор заедно с 4 професионални гимназии от страната, един ЦПО и фирма Енефект, София приключи успешно на 28.02.2017 г. Всички разработени материали по проекта получиха много висока оценка от експертите от Европейската комисия, които имаха задача да направят оценка на изпълнението му. За устойчивостта на проекта ще допринесат представените в МОН 10 учебни програми за краткосрочни курсове, свързани с обучение по енергийна ефективност.

4. eCF Alliance, № 562364-EPP-1-2015-1-IT-EPPKA2-SSA e-CF Multistakeholder partnership driving ICT professional up-skilling and pick up of employability (e-CF Council), Erasmus+, KA2 Strategic Partnership

Проект eCF Multistakeholder partnership driving ICT professional up-skilling and pick up of employability (eCF Council) е насочен към ИКТ компаниите и ИКТ професионалистите и има за цел да изгради стабилна мрежа от релевантни заинтересовани страни в ИКТ сектора (обучителни и сертифициращи организации, секторни организации и компании, държавни органи, имащи отношение към професионалното образование и обучение).

В рамките на проекта са разработени единни ИКТ учебни програми за придобиване на 15 компетентности от eCF, както и модел за сертифициране на ИКТ компетенции. По този начин ще се намерят общи подходи между специалисти и предприятия за наемане на работна сила.

5. DOC Умения с насоченост в областта на цифровите технологии: продължаване на моите професионални изследвания, 2015-1-BG01-KA202-014326 “DOC–Digital

Orientation Competences: continuation of my professional studies”, Erasmus+, KA2 Strategic Partnership

Проектът цели адаптиране на иновативен инструмент за професионално ориентиране за младежи, който включва информация съдържаща характеристики, възможности за обучение, възможности за реализация по около 300 професии. По проекта е адаптирана специализирана уеб-базирана платформа, включваща инструментариум за самооценка и насочване към тях. Възможно е всеки желаещ да направи своя план за придобиване на необходимите знания и умения, необходими за практикуване на избраните професии.

Националното тестване на онлайн-инструмента е проведено с ученици от училища на територията на цялата страна в периода юли-октомври 2017 г.

Освен за ученици, продуктът може да се ползва и от възрастни – както самостоятелно, така и в допълнение на работата на консултантите в Центровете за кариерно консултиране и Центрове за информация и професионално ориентиране.

По този начин е създадено единно пространство за обмен на знания между експерти и консултанти в областта на професионалното ориентиране. Проектът приключва в края на 2017 г.

6. RefuNEET, 2016-2-NO02-KA205-000780 „Career guidance for young refugees– escaping NEET status with good counselling towards training and employment“, Erasmus+Youth, KA2 Strategic Partnership

Проектът с продължителност 28 месеца е насочен към ранна оценка на компетентностите на младите бежанци (15-29 години), съчетана с ефективно кариерно ориентиране и консултиране с цел да се избегне състоянието, познато с английския термин „NEET“- „млад човек, който не е част нито от сферата на образованието, нито от тази на заетостта или на обучението“, и предоставяне на възможността да станат конкурентоспособни бъдещи служители. През календарната 2017 г., НАПОО като партньор по проекта организира работна среща в София, както и взе участие във всички дейности по изпълнение на проекта, съгласно работните пакети.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. НАПОО продължи да се утвърждава като авторитетен партньор, предпочитан от широк кръг институции в страната и извън България.
2. Възможността служители от НАПОО да представят страната в европейски мрежи и работни групи, в международни форуми и да участват в проекти по Програма Еразъм+ или по други европейски програми увеличава експертизата на институцията относно развитието на националната система на ПОО в съответствие с европейските приоритети.
2. През 2017 г. НАПОО продължи активно да създава нови контакти с национални и чуждестранни партньори за инициране и включване в нови проектни дейности, финансирани по програми на ЕС.
3. Проектите са насочени към проучване на добри практики и разработване на иновативни продукти, подпомагащи решаване на проблеми с приоритетно значение в областта на ПОО

в национален и европейски контекст – придобиване на нови умения, дуално обучение, квалификация на преподавателите и др.

5. Обхватът на тематиката и постигнатите резултати по проектите са доказателство за развитието на експертния капацитет и за нарастване престижа на Агенцията на национално и международно ниво.

6. Европейското сътрудничество и реализирането на проекти по европейски програми има приоритетно значение за НАПОО като национална институция за координиране на дейностите в ПОО.

РАЗДЕЛ 5: ПОВИШАВАНЕ НА ПРОЗРАЧНОСТТА И ПУБЛИЧНОСТТА НА УСЛУГИТЕ ПО ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ НА ВЪЗРАСТНИ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ

За реализирането на Оперативна цел 5 в Плана на НАПОО са включени следните дейности:

5.1. УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА РАБОТАТА С ИС НА НАПОО

Въведеният през 2016г. нов модул в Информационната система за заявяване, закупуване и отчитане на задължителната документация позволява по-добър контрол, вкл. и върху документите с фабрична номерация, като по този начин улеснява дейността на ЦПО и спестява технологично време. С добавения модул за подаване на отчети и протоколи от ЦПО за унищожаване на документи с фабрична номерация е въведена нова функционалност за отчитане на документите от задължителната документация. Новата функционалност дава възможност да се проследява движението на документите, заедно с качените файлове към съответния документ; да се търси документ по фабричен номер или част от него и да се проверява историята му, както и да се проверяват свободните документи, налични в ЦПО.

С оглед промените в ЗПОО от август 2016 г., НАПОО подготви техническо задание за разработване на още един нов модул към Информационната система, чрез който ще се улеснят служителите, на които е възложено да извършват проверка в ИС на НАПОО дали обучението или валидирането, за които е издаден съответният документ, е извършено при спазване на изискванията на ЗПОО и на съответния държавен образователен стандарт за придобиване на квалификация по професия (в изпълнение на чл. 40б от ЗПОО). Това ще се извършва преди свидетелства за професионална квалификация (и за валидиране), издавани от ЦПО да бъдат включени в Регистъра с издадените документи на интернет-страницата на НАПОО. Новият модул е в процес на разработване и предстои неговото тестване и обучение на служителите от НАПОО как да ползват функционалностите му.

Като цяло наличните опции за справки в Информационната система улесняват работата на експертите от НАПОО във връзка с последващия контрол на дейността на лицензираните центрове. Богатата информация за лицензираните ЦПО и ЦИПО, поддържана в профила им в информационната система, осигурява прозрачност на дейността на Агенцията и на централите, дава възможност на институциите, бизнеса и гражданите да се информират за предоставяните от тях услуги. Потребителите могат да получат директно информация за предстоящите курсове и да се включат в тези, които отговарят на изискванията и желанията им. Системата позволява на НАПОО да следи дейността на ЦПО и извършва контрол върху тяхната дейност от ИС (преглед на „Правилник за устройство и дейността на ЦПО“ и

неговото съответствие с нормативната уредба, „Учебни планове и програми“ и тяхното съответствие с изискванията на Рамкови програми на МОН и ДОС.

За облекчаване на гражданите, от 01.08.2017 г. НАПОО направи необходимите промени за подаването на целия комплект документи от заявителя за издаване или за изменение на издадена лицензия по електронен път през ИС на НАПОО. За оценяване на документацията на ЦПО бяха обучени и външните експерти, които получиха персонален достъп до ИС.

Информационната система дава възможност за миграция на данни към информационната система на Агенция по заетостта, с което се облекчава работата на ЦПО, работещи с Агенцията по заетостта. Това ще допринесе ЦПО да регистрират в ИС коректни и точни данни за материално-техническата база и преподавателите.

Като резултат от последователната работа на експертите от Агенцията и през 2017 г. постоянно се провеждат обучения на представители на ЦПО за работа с ИС; всички фигуриращи в регистъра центрове поддържат активен статус в ИС.

Интерес представляват някои параметри на ИС (към 31.12.2017 г.):

- В системата работят 1246 оператори на данни (потребители с право да въвеждат и/или променят данни в системата), от тях:
- 26 администратори от НАПОО (18 от тях служители на НАПОО, плюс външни специалисти);
- 342 експерти;
- 1037 администратори от ЦПО.

Данните за работата в ИС за периода 2010–2016 г. са представени в следната таблица:

Служители	Време за работа със системата от въвеждането ѝ в експлоатация - 01.01.2012 г. до 31.12.2017 г.	За 2012 г.	За 2013 г.	За 2014 г.	За 2015 г.	За 2016 г.	За 2017 г.
Администратори (НАПОО)	4506 часа 25524 сесии	417 часа 2810 сесии	495 часа 3056 сесии	930 часа 4929 сесии	874 часа 4812 сесии	723 часа 4557 сесии	1067 часа 5360 сесии
Експерти (НАПОО)	558 часа 4481 сесии	5 часа 36 сесии	53 часа 327 сесии	61 часа 363 сесии	114 часа 743 сесии	122 часа 1295 сесии	203 часа 1717 сесии
Администратори (ЦПО)	91694 часа 280053 сесии	12018 часа 28967 сесии	15734 часа 39124 сесии	12909 часа 33284 сесии	16764 часа 46615 сесии	16558 часа 60095 сесии	17691 часа 71968 сесии
Експерти	5230 часа	456 часа	636 часа	1012	989 часа	853 часа	1284 часа

(ЦПО)	30559 сесии	3020 сесии	3589 сесии	часа 5385 сесии	5558 сесии	5871 сесии	7136 сесии
Общо:	101998 часа 340617 сесии	12896 часа 34883 сесии	16938 часа 46096 сесии	14912 часа 43961 сесии	18741 часа 57728 сесии	18256 часа 71818 сесии	20245 часа 86181 сесии

От данните може да се направи изводът, че ИС работи и обслужва ЦПО, гражданите, бизнеса и др. заинтересовани страни. Увеличението на часове и сесии се дължи на увеличения брой потребители с право да въвеждат и/или променят данни в системата. Средната продължителност на сесиите е **12 минути, а средният брой сесии на ден е 933,19 (при база 365 дни).**

Посочените данни показват, че ИС работи успешно. Голямата база от информация и данни осигурява възможност за задълбочен анализ на системата на професионалното обучение на лица, навършили 16 години не само от НАПОО, но и от други институции и организации – АЗ, МТСП, МОН, БСК и др. социални партньори.

Подаването на годишен доклад за самооценка на качеството съгласно чл. 22, ал. 8 от ЗПОО към НАПОО през 2017 г., подаването на заявка и отчитане на задължителните документи, подаването към НАПОО на отчети и протоколи за унищожаване на документи с фабрична номерация продължава да се осъществява в Информационната система.

Тази възможност улеснява ЦПО, пести им време и средства, а в същото време НАПОО разполага с актуална информация за състоянието и дейността на ЦПО.

5.2. РАЗШИРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИОННАТА ДЕЙНОСТ НА АГЕНЦИЯТА

Основен инструмент за популяризиране на политики, проекти, дейности, както и за разпространяване на полезна за гражданите, клиентите и партньорите на Агенцията информация е интернет - страницата на НАПОО www.navet.government.bg.

Страницата съдържа информация за лицензиране на дейности в системата на професионалното образование и обучение; предоставя достъп до информационна система, която е достъпна за регистрирани центрове за професионално образование и обучение.

От справките за посещенията в сайта на НАПОО може да се направи изводът, че и през 2017 г. най-голям интерес има към услугата за „проверка на издаден от ЦПО документ за професионална квалификация“ и към рубриката „Списък на професиите за професионално образование и обучение“.

Към Интернет страницата се поддържа рубрика, достъпна само за членовете на УС на НАПОО, където се публикува информация за предстоящи заседания.

Всички заседания на УС на НАПОО и на експертните комисии се използват за дискусии и за популяризиране на полезна информация – не само за членовете на ЕК, но и за институциите, които те представляват.

Продължава да се ползва Фейсбук профила на НАПОО като инструмент за най-бързо достигане до потребителите.

При необходимост за информиране на различни целеви групи се използва ел. поща (напр. за информиране на ЦПО за изтичащи важни срокове).

Публикуването на статии и новини във вестник Аз-Буки и списание „Професионално образование“ на издателство Аз-Буки продължи и през 2017 година.

Като част от дейностите в партньорската мрежа РеферНет се поддържа интернет - страница (refernet.bg), където освен важна за системата на ПОО и за НАПОО информация съществува възможност партньори, ЦПО, професионални гимназии да публикуват информация за добри практики и др.

Информационните дни, семинарите, организирани от ЦРЧР, семинарите и конференциите, организирани от НАПОО по РеферНет, международните работни срещи по проекти и др. се използват за информиране за полезни инструменти, популяризиране на дейностите инициирани от НАПОО, а и за получаване на обратна връзка от обучаващи институции, граждани и др.

През 2017 г. НАПОО активно работи с медиите и със социалните мрежи с цел популяризиране дейността на Агенцията и на системата за професионално обучение на лица, навършили 16 години.

Регистърът на документите за професионална квалификация, издавани от лицензираните центрове за професионално обучение е най-посещаваната рубрика в сайта на НАПОО. Създадената възможност за проверка на издаваните документи беше оценена високо от комисията в конкурса на Института по публична администрация, която присъди на НАПОО втора награда в категорията „Технологични решения за открито управление“ в администрациите за 2017 г.

5.3. ПОДДЪРЖАНЕ НА ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦА НА НАПОО С ПОДОБРЕНИ ПАРАМЕТРИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ НА ГРАЖДАНИТЕ И БИЗНЕСА

НАПОО поддържа актуална информация в Интернет страница на Агенцията през 2017 г. – публикуват се своевременно анонси за предстоящи събития, новини за промени в нормативната база и др. полезна за ЦПО, ЦИПО и гражданите информация.

На интернет страницата се поддържат публичните регистри съгласно ЗПОО (на лицензираните ЦПО и ЦИПО, на заличените и отнети лицензии, както и на документите за професионална квалификация издавани от ЦПО), както и указания как се поддържат и могат да се ползват регистрите.

Поддържа се рубрика за административното обслужване на гражданите съгласно изискванията на Наредбата за административното обслужване – за предоставяне на достъп до обществена информация и за административните услуги предоставяни от НАПОО. Публикувани са данни за контакт с всеки от служителите на НАПОО, както и списък с членовете на Управителния съвет и на експертните комисии.

Публикува се СППОО с всички заповеди за изменение и допълнение на списъка, издадени през годината, проектите и Наредбите на Държавните образователни стандарти за придобиване на квалификация по професии, критериите и процедурите за лицензиране и документите за отнемане на лицензията, както и много друга полезна информация за организиране на професионално обучение от ЦПО. Специален акцент се поставя на

инструкции, статии и указания, разработени при констатиране на често срещани грешки в работата на ЦПО или при наличие на повтарящи се запитвания от граждани.

На електронната страница се поддържа рубрика с актуална информация за проектите, в които НАПОО е партньор, както и рубрика, свързана с дейността на НАПОО като Национална контактна точка по прилагане на ECVET - Препоръката.

Електронната страница на агенцията има много добра посещаемост, както от ЦПО така и от граждани и други заинтересовани лица. Това може да се види от таблицата, която дава информация за брой сесии, потребители и показвания на интернет страницата.

Сравнителна таблица за броя потребители и показвания на електронната страница на НАПОО

Период	Потребители	Показвания на страницата
01.01.2017 г. - 29.12.2017 г.	73 983/74360	716 775/ 720 368
25.01.2016 – 31.12.2016 г.	61888	544 510
01.07.2015 – 24.01.2016 г.	30 043	358 719
01.01.2015 – 30.06.2015 г.	8 346	63816

ОБОБЩЕНИЕ:

1. През 2017 г. НАПОО и екипите на голяма част от ЦПО и ЦИПО поддържат и използват активно данните в ИС.
2. Информацията в ИС е актуална и полезна, и необходима не само за дейността на НАПОО, но и за други институции и организации, имащи отношение към ПОО.
3. През 2017 г. информацията в интернет страницата на НАПОО продължи да предоставя полезна информация за ЦПО и ЦИПО, физически и юридически лица. В страницата са публикувани методически материали, новини за събития, свързани с дейността на агенцията, пресконференции, съобщения за медиите.

РАЗДЕЛ 6: РАЗВИТИЕ И ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА АДМИНИСТРАТИВНОТО ОБСЛУЖВАНЕ, ДЕЛОВОДНАТА И АРХИВНАТА ДЕЙНОСТ, ПРИЛАГАНЕ НА АНТИКОРУПЦИОННИ МЕРКИ И ПРЕДОТВРЯВАНЕ КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

6.1. КОНТРОЛ ПО КОМПОНЕНТИТЕ НА ФИНАНСОВОТО УПРАВЛЕНИЕ И КОНТРОЛ

Системите за финансово управление и контрол в Агенцията имат за цел да се осигури законосъобразно управление на финансовите ресурси на Агенцията, опазване на активите и информацията на Агенцията, недопускане на финансови нарушения и грешки във функционирането на администрацията, достоверност на счетоводната информация на Агенцията, осигуряване на своевременна и надеждна информация, с цел вземане на правилни

решения при управление на финансите в агенцията и осигуряване на прозрачност и възможност за проследяване на решенията и действията, свързани с изразходване на бюджетните средства.

Системите за финансово управление и контрол включват задължителни контролни дейности регламентирани чрез вътрешни правила и процедури, като разделяне на отговорностите, система за двоен подпис, предварителен контрол за законосъобразност, процедури за пълно, вярно, точно и своевременно осчетоводяване на всички операции, правила за управление на човешките ресурси и др.

Вътрешните правила на Агенцията са обект на текущ мониторинг и при констатиране на промени в нормативната база се актуализират. Те се променят се и при констатиране на затруднения или пречки в нормалното функциониране на Националната агенция за професионално образование и обучение.

През 2017 г. след преглед и анализ на нормативната база са актуализирани Правилника за вътрешния трудов ред, Етичния кодекс за поведението на служителя в НАПОО, Номенклатурата на документите в НАПОО (която е внедрена в деловодството и архива), Вътрешните правила за достъп до обществена информация, Вътрешните правила за организацията на дейността по управление на човешките ресурси, Вътрешните правила за работното време на служителите в НАПОО, Вътрешните правила за поддържане на профила на купувача и Вътрешните правила за дейността на учредения архив на НАПОО. Променени са и Вътрешните правила за възлагане на обществени поръчки заради промените в ЗОП. Така описаните правила са утвърдени със заповеди на председателя на агенцията и са сведени до знанието на екипа на НАПОО.

Своевременно се осъществява контрол по изпълнение на плана и заповедите на председателя, както и текущи контролни проверки на изпълнението на поставените за изпълнение задачи.

За успешната работа на служителите се поддържа материалната база в добро състояние, като е направен ремонт на работните помещения, закупени са допълнително стелажи за архива. Информационните ресурси и офис техниката се поддържат и периодично се диагностицират от външен изпълнител. Закупени са два нови компютъра и 2 мултифункционални устройства. За сигурност на съхраняването на информацията са закупени нов сървър и устройство за архивиране на данните от ИС на НАПОО, както и термостат за сървърното помещение.

Попълнен е въпросника за оценка на СФУК, като получената обща оценка е най-високата, а именно „много добра“.

6.2. ФИНАНСОВА ДЕЙНОСТ

Дейността на НАПОО и през 2017 г. се финансира със средства от държавния бюджет и от приходи от лицензионните такси.

Държавната субсидия се изразходва изцяло за възнаграждения и социални осигуровки на щатния персонал и за текуща издръжка на административната дейност.

Приходите от лицензиране на ЦПО се изразходват за възнаграждения на външните експерти, членовете на УС, членовете на ЕК, командировки и др. дейности свързани с качествено провеждане на лицензионните процедури. През 2017 г. бюджетът на НАПОО е 594 881 лв. при

утвърден бюджет от 688 650 лв. Приходите от такси по процедури за лицензиране през годината са в размер на 193 950 лева.

През 2017 г. са извършени разходи с бюджетни средства за следното:

- Възнаграждения на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения – 261 485 лв.;
- Възнаграждения по извънтрудови правоотношения – 92 111 лв., включващи възнаграждения на членовете на УС, възнаграждения на членовете на ЕК и външни експерти по лицензионни процедури, възнаграждения на външни експерти по разработване и рецензиране на ДОС и др.;
- Задължителни осигурителни вноски от работодателя (вкл. ДОО и здравно-осигурителни вноски) - 74 053 лв.
- Текуща издръжка – материали, външни услуги, командировки и други разходи – 116 956 лв.;
- Капиталови разходи – 51 020 лв., включващи разработване на нов модул към ИС на НАПОО (платена е само част от сумата), 2 мултифункционални устройства и 2 компютъра, сървър, необходим за работата на ИС на НАПОО и устройство за архивиране на данни от ИС.

През 2017 г. по международни проекти са получени 123 854 лева, и са усвоени средства в размер на 113 549 лева.

6.3. АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ

Административното обслужване в Агенцията е организирано в съответствие с Наредбата за административно обслужване, Наредбата за общите изисквания за мрежова и информационна сигурност, Наредбата за общите изисквания към информационните системи, регистрите и електронните административни услуги, нормативните документи по Закона за електронното управление и се осигурява от отдел „Административно, правно и финансово обслужване“, подпомагани от дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“. Утвърдени са принципите на добро управление, непрекъснато подобряване на качеството на административното обслужване, прозрачност и откритост на действията на администрацията. Тези принципи характеризират процедурите и технологиите, обезпечаващи административната дейност и административното обслужване в НАПОО.

Контактът с клиентите на НАПОО се осъществява по всички възможни канали за връзка: телефон, факс, електронен адрес (naooo@navet.government.bg), страница във Фейсбук, писма по пощата и консултации в Агенцията.

Комуникацията на служителите от Агенцията с потребителите на предлаганите услуги, се осъществява в съответствие с изискванията на „Хартата на клиентите“, която е публикувана на интернет страницата на Агенцията.

Служителите на Агенцията спазват етичните правила и поведение при обслужването на клиентите. Няма направени оплаквания и подадени жалби по повод некомпетентно и лошо администриране. Осигурява се максимална прозрачност и осведоменост на достъпен за всички

клиенти език. Налице са множество положителни отзиви относно обема на предоставяната информация, срока за отговор, любезното отношение, проявявано от служителите както от отдел АПФО, така и от всички останали служители.

Не са постъпвали оплаквания по повод нарушаване на стандартите за обслужване и администриране. Работи се по подобряване на работата на администрацията и ориентиране на дейността ѝ в по-голяма степен към външните клиенти или потребители.

Регистрирани са 11 броя жалби като НАПОО е направила проверки и са подготвени отговори до жалбоподателите.

През 2017 г. е подготвена и публикувана онлайн анкетна карта за проучване на удовлетвореността на клиентите относно информацията предоставяна от НАПОО за лицензираните ЦПО и ЦИПО по време на информационните дни. От попълнените 88 анкети е видно, че над 76,1% от анкетираният считат, че информацията, предоставена от НАПОО е актуална, полезна, представена по достъпен и разбираем начин. Над 50% от попълнителите анкетата поясняват, че след информационните дни са направили промени в учебните планове и програми, в правилника за дейността на институцията и в начина, по който са попълвали документите за професионална квалификация.

Попълнителите анкетата дават много висока оценка на практиката НАПОО да провежда информационни дни в страната, да публикува на интернет - сайта указания, инструкции и други методически документи.

Преобладават препоръките, насочени към заявка за организиране информационни дни поне 2 пъти годишно във всички градове, да се обявяват по-рано, да се провеждат работни срещи по актуални въпроси в работата на ЦПО на регионален принцип, предоставяне на документите и информацията в писмен вид и др.. Новоллицензираните ЦПО оценяват най-високо информационните дни, защото получават отговори на въпроси от практиката на други ЦПО. ЦПО заявяват, че имат затруднения най-вече заради промените в нормативната база, изискващи промени в дейността на ЦПО.

В резултат на коментарите в анкетното проучване е променена продължителността и програмата на информационните дни. Част от указанията са качени на Интернет сайта на НАПОО. В програмата е включено и представяне на добри практики или нови политики в България и ЕС.

С цел осигуряване бърза връзка с различни потребители на информация се поддържа и редовно актуализира фейсбук профил на Агенцията.

В изпълнение на Закона за администрацията и Наредбата за административния регистър, редовно се поддържа актуална информация в интегрираната информационна система на държавната администрация. Определените служители попълват и отразяват актуалната информация в регистрите в определените срокове.

За календарната 2017 г. са обработени с деловодната система на Агенцията следните документи: 718 входящи преписки; 324 изходящи преписки; 353 заповеди; 75 договори с външни изпълнители.

С въвеждането на уеб базираната деловодна система документите, свързани с лицензирането на Центрове за професионално обучение, Центрове за информация и професионално

ориентиране и изменение на лицензията с допълване на нови професии и специалности на Центровете за професионално обучение се оформят в преписки /досиета/.

В АИС на НАПОО са въведени 40 броя регистри, съгласно внедрената през 2017 г. номенклатура, в които се регистрират и сканират всички документи. През 2017 г. са регистрирани 961 документа импортирани от информационната система в регистър за изменения на лицензията и 1565 документа в регистър за лицензиране на ЦПО. Въведени са 599 документи свързани с отнемането на лицензиите; 110 документи свързани с прекратяването на лицензиите; 374 документа свързани с последващия контрол на лицензираните ЦПО; 254 документа свързани с регистър Държавни образователни стандарти. Регистрирани и обработени са 7328 документи от различните регистри на НАПОО.

През 2017 г. беше закупено и инсталирано посттерминално устройство и касов апарат за извършване на картови плащания и в НАПОО.

Съгласно Закона за достъп до обществена информация в интернет сайта на Агенцията е публикувана информация за реда за предоставяне на такава информация както и формуляри на заявления.

През 2017 г. е постъпило едно заявление за достъп до обществена информация, съгласно Закона за достъп до обществена информация. На електронния адрес на НАПОО се получават множество запитвания и въпроси, свързани с дейността на агенцията, които автоматично се завеждат в деловодството и насочват за изпълнение/отговор.

6.4. ПРИЛАГАНЕ АНТИКОРУПЦИОННИ МЕРКИ И ПРЕДОТВРЯВАНЕ КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

Тенденция в дейността на НАПОО е устойчивото развитие на положителните практики във връзка с ограничаване на корупционния риск. Осъществяват се планираните мерки за недопускане на корупционни практики в дейността на Агенцията. Въведен е ротационен принцип при възлагане на процедурите за лицензиране и изменение на издадена лицензия и при проверки на ЦПО от служителите на Агенцията. Прави се преглед на текущите лицензионни процедури във връзка с риск за възникване на корупционна практика и за превенция и противодействие на корупцията.

Проверките при провеждане на последващ контрол и при лицензиране на ЦПО (ЦИПО) се осъществяват винаги от двама експерти.

С оглед прозрачно управление и отчетност между ръководството и служителите в НАПОО се провеждат ежеседмични срещи, на които се представят примери и добри практики свързани с корупционния риск. Всички външни експерти и членове на ЕК, ангажирани в лицензионните процедури подписват декларации за липса на конфликт на интереси.

През 2017 г. няма постъпили сигнали срещу служители на агенцията за корупционни действия.

Значително е повишена отчетността на Агенцията пред обществото чрез предоставяне на електронни административни услуги и електронна система за обратна връзка, както и чрез поддържането на актуални регистри на страницата на НАПОО и актуални данни в ИС на НАПОО. Регистърът на лицензираните ЦПО се поддържа в съответствие с изискванията за публичност, прозрачност, свободна и честна конкуренция в областта на услугите за обучение

на възрастни в страната. Информацията в регистъра на лицензираните ЦПО и ЦИПО регистъра на издадените и отнетите лицензии и регистъра на издаваните от ЦПО документи за професионална квалификация се актуализира в реално време на база на въведените данни в Информационната система на НАПОО.

6.5. ПОДОБРЯВАНЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА В ПРОЦЕСА ПО УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА В ОПЕРАТИВНАТА ДЕЙНОСТ НА АГЕНЦИЯТА

Въведените в НАПОО правила и процедури до голяма степен допринасят за ограничаване и намаляване на рисковете, идентифицирани в риск-регистъра на НАПОО. Поддържането на квалификацията на служителите вкл. и на управленския капацитет са предпоставка за последователни действия, недопускащи риск в дейността на НАПОО.

Извършват се системни дейности по планиране и докладване – всяка седмица (оперативки), месечно и на три месеца (по отношение на финансовата дейност на НАПОО), на 6 месеца (отчет за степента на изпълнение на утвърдените политики и програми), за полугодieto и за края на годината (ежегоден план и съответно доклад за дейността на НАПОО), в рамките на които се прави и анализ на работата и се планират мерки при констатиране на трудности.

Системата за двоен подпис, финансовия контрол преди поемане на задължение и извършване на плащане са част от механизмите за недопускане на риск, които се прилагат в НАПОО съгласно Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор.

Редът за съгласуване на подготвяните в НАПОО становища, доклади, писма и др., определени във вътрешните правила за докуменооборот предотвратяват допускане на грешки.

Коректното планиране, на базата на предишен опит, на бюджета за 2017 г. доведе до изпълнението му в рамките на утвърдения проектобюджет, вкл. и благодарение на запазване на тенденцията, свързана с устойчивост в броя кандидатстващи за лицензиране институции.

Офис техниката се поддържа в добро състояние и се подновява след перидични прегледи, вкл. и с участието на двете фирми, с които НАПОО има договор за абонаментно обслужване. През 2017 г. са закупени 2 броя нови компютри, 2 мултифункционални устройства, сървър за работата на ИС и устройство за архивиране на данни.

Подновяват се системите за защита на техниката, вкл. антивирусните програми, въпреки това остава рискът от непозволено проникване в информационните системи.

Направено е обучение на служителите за намаляване на риска при работа с интернет и опазване на информационните ресурси на агенцията.

Иницирирана е проверка за спазване на изискванията за мрежова и информационна сигурност на основание чл.60, ал.2 във връзка с чл.64, чл.56, ал.2, чл.57, ал.2 от Закона за електронното управление, чл.26, ал.7 от Наредбата за общите изисквания за мрежова информационна сигурност и чл.3, ал.1, т.4 и чл. 21, ал. 2 от Правилника за дейността, структурата и организацията от ДА „Електронно управление”. НАПОО е в процес на изпълнение на направените предписания.

С цел недопускане на нарушения от страна на ЦПО във връзка с промените в законодателството, на сайта на НАПОО се публикува във възможно най-кратки срокове информация за очакваните или случилите се промени, както и кратка инструкция как това ще засегне дейността на НАПОО и на ЦПО/ЦИПО.

С оглед недопускане публикуване на некоректна информация, статиите на сайта на НАПОО се публикуват след двустепенен контрол – от прекия ръководител и от представител на ръководството на НАПОО.

6.6. ПОВИШАВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА НАПОО

Развитието на административния капацитет и през 2017 г. е насочено към повишаване равнището на професионалните знания, умения и квалификация и постигане на по-високи резултати при изпълнение на служебните задължения от служителите в администрацията на НАПОО.

Провеждането на периодични оперативки и работни срещи на различни нива, въведената практика за информирането на всички служители относно дискусии, доклади, публикации, свързани с дейността на НАПОО и функциите на държавната администрация, провеждането на „методически дни“ допринасят за поддържане на компетентността на служителите и за постигането на съгласувани и значими цели и изпълнение на поставените задачи в срок и с професионализъм.

През годината е направен анализ на потребностите от обучение и развитие на персонала. На тази база е разработен План за обучение на служителите от НАПОО през 2017 г., като обученията са заложили и в личните планове за обучение на служителите.

Към 31.12.2017 г., в обучения, организирани от Института по публична администрация, са участвали 5 служители в общо 4 курса (Прилагане на административнопроцесуалния кодекс /за неюристи/, Съвременни инструменти в управлението на хората, Практически проблеми на административните нарушения и наказания/ за неюристи, Въведение в държавна служба).

През 2017 г. в обучения, организирани от Института по публична администрация, са участвали 6 служители в общо 4 курса на теми: Вътрешен контрол, Одит на изпълнението в дейността на администрацията, Практически проблеми на административните нарушения и наказания/ за неюристи, Въведение в държавна служба. Служители на НАПОО са участвали в 2 обучения в Школа по публични финанси на теми свързани с финансово управление и контрол в публичния сектор и ИТ одита в държавната администрация - обучен е 1 служител. Във връзка с огромния обем информация, съхранявана в електронен вид в НАПОО (в ИС на НАПОО и в деловодната система), а и във връзка с препоръки направени при проверка от ДА Електронно управление, е проведено обучение на всички служители на тема Мрежова и информационна сигурност в НАПОО - обучени са 17 служителя.

Служба по трудова медицина Токуда, с която НАПОО има сключен договор е обучила 2 служители на тема Здравословни и безопасни условия на труд.

За успешното участие в проект за мобилност Проучване на опит и добри практики при внедряване на европейските инструменти в подкрепа на ученето през целия живот е организирано обучение по английски език на тема комуникационни умения със специфична терминология в професионалното образование и обучение в рамките на бюджета на проекта.

През 2017 г. НАПОО в изпълнение на проект за мобилност на служителите на НАПОО, финансиран по програма Еразъм+ (Гърция, Австрия, Испания и Латвия) бяха осъществени две мобилности за 15 човека – във Виена и в Рига. Информация за проекта е представена и в т.4.1.

на доклада. Участието подобрява съществено знанията на служителите и подпомага тяхната дейност за консултиране на ЦПО и ЦИПО.

Обученията, на които служителите са преминавали, са допринесли за това НАПОО да подобрява качеството на услугите, предоставяни за гражданите и бизнеса, както и за постигане на повисоки стандарти и променящи се изисквания и очаквания към държавната администрация, посочени в „Стратегията за развитието на държавната администрация 2014-2020 г“. Към досиетата на служителите се прилагат всички допълнителни сертификати, доказващи развитието и повишаването на компетентностите им.

Съществено значение за повишаване на компетентността на служителите има и участието им в международни проекти и работни групи към ЕС. Срещите с експерти от други страни допринасят не само за разширяване на знанията, свързани с политики и практики в ПОО от други държави и трансферирането на някои от тях в България, но допринасят за повишаване на самочувствието и мотивацията на служителите.

В края на 2017 г. общият брой на служителите в администрацията на агенцията е 20, от които 15 са държавни служители, назначени по служебни правоотношения и 5 служители са назначени по трудови правоотношения. Служителите са разпределени в специализирана администрация (дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“) – 12 служители и обща администрация (отдел „Административно, правно и финансово обслужване“) – 5 служители. Общият брой на жените е 17, а на мъжете – 3. Всички служители в специализираната администрация са с магистърска степен, като в общата администрация освен началника на отдела има още един служител с магистърска степен.

Оценяването на служителите за 2017 г., като елемент на системата за развитие на професионалните умения и квалификацията на служителите в администрацията, е успешно. То е проведено съгласно изискванията на „Наредбата за условията и реда за оценяване на изпълнението на служителите в държавната администрация“. Проведени са трите етапа на оценяване – съгласуване на работните планове, междинни срещи, заключителни срещи. Служителите, подлежащи на оценяване и получили оценка са 16. От тях 11 са с оценка „изпълнението надвишава изискванията“ и 5 с оценка „изпълнението напълно отговаря на изискванията“.

Трудовите и служебните досиета на всички служители се водят и съхраняват съгласно нормативните изисквания.

През 2017 г. няма промени в ръководството на Агенцията и в структурата на НАПОО.

През изминалата година с цел подобряване на професионалните умения на всеки служител на НАПОО като висококвалифициран, компетентен и отговорен, продължи практиката с включването в специфични дейности (които не са част от рутинните дейности на служителите) – напр. организиране и модериране на събития, представяне на НАПОО в работни групи на високо ниво (национално и международно), обучения и др.

Големият брой промени в нормативните документи, регулиращи системата на ПОО в България, и допълнителните функции на НАПОО наложиха включването на всички експерти в междуетадови работни групи за разработване на стратегически или нормативни документи. Разработените проекти и направените предложения са оформяни и обсъждани с участието на всички служители от дирекция ПКЛ и на ръководството на НАПОО.

Продължи и практиката за включване на двама служители на НАПОО във всяка една междуведомствена работна група - както с цел постигане на висока експертиза в работата им, така и за взаимозаменяемост.

По време на методическите дни или при провеждане на регулярните оперативки се обсъжда очакваното въздействие при въвеждане на нови дейности, механизми, инструменти – както в рамките на НАПОО, така и спрямо гражданите, обучаващите институции, социалните партньори, ЦИПО. Наличието на такава предварителна неформална оценка мотивира в по-голяма степен служителите да прилагат конкретния инструментариум, предотвратява инвестирането на човешки и финансови ресурси в дейности, от които ще има минимален ефект, а и помага служителите да се подготвят по-добре за очакваните въпроси от страна на клиенти и експерти.

Прави се ротация на служителите в агенцията на различни работни места, като това се очертава като подходяща практика за повишаване на компетентността им, но и като принос към подобряване качеството на предлаганите услуги.

Социалната ангажираност на ръководството и през 2017 г. е основно е свързана с осигуряване спазването на изискванията на Закона за здравето и Закона за здравословни и безопасни условия на труд. Провеждат се първоначалните и периодичните инструктажи, спазва се забраната за тютюнопушенето на работните места. Проведени са профилактични прегледи на всички служители. Направен е анализ на заболяемостта на служителите. Изпълнени са препоръките на Наредбата за минималните изисквания за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд при работа с видеодисплей.

6.7. ЕЛЕКТРОННО УПРАВЛЕНИЕ

НАПОО предлага електронни услуги, достъпни чрез Интернет страницата на Агенцията - справка за завършени професионални обучения в ЦПО от физическо лице, Справка за издаден от ЦПО документ, удостоверяващ професионална квалификация или професионално обучение, проверка на статута на ЦПО/ЦИПО (с активна, прекратена или отнета лицензия), предстоящи курсове за ПК.

Във връзка с изпълнение на поетите от НАПОО ангажименти за намаляване на административната и регулаторната тежест (посочени в РМС 338/23.06.2017 г.) е преустановена практиката за подаване на документацията за лицензиране на хартия - всички документи, изисквани за лицензирането се публикуват в ИС на НАПОО, като в деловодството се подават само заявлението за лицензиране и копие на документ за платена такса. При подаване на заявление за издаване на дубликат на лицензия или заявление за изменение на лицензията не се изисква от заявителя да представя копие на лицензията на хартия. Във връзка с тези промени са актуализирани критериите за лицензиране на ЦПО/изменение на лицензия на ЦПО с допълване на нови професии и специалности, заявлението и формуляра за лицензиране на ЦПО/изменение на лицензия на ЦПО с допълване на нови професии и специалности, процедурата за лицензиране на ЦПО/изменение на ЦПО с допълване на нови професии и специалности, както и всички документи по процедурата.

В резултат на интегрирането на деловодната и информационната система на НАПОО попълнените заявления за лицензиране постъпват в деловодната система директно след приключването им в Информационната система.

Освен информацията, която ЦПО въвеждат в ИС на НАПОО за целите на лицензирането, те трябва да въвеждат регулярно данни за провежданите обучения вкл. и за издадените документи.

Публичният регистър на издадените документи за професионално обучение/професионална квалификация от ЦПО е една от най-често посещаваните рубрики в интернет страницата на НАПОО. С оглед промените в ЗПОО от август 2016 г. се възложи на външен изпълнител разработване на нов модул към Информационната система, чрез който ще се улеснят служителите, на които е възложено да извършват проверка в ИС на НАПОО дали обучението или валидирането за които е издаден съответният документ е извършено при спазване на изискванията на ЗПОО и на съответния държавен образователен стандарт за придобиване на квалификация по професия (в изпълнение на чл. 40б от ЗПОО).

Данни от ИС на НАПОО с уебсървиз се предоставят на информационната система на Агенция по заетостта, като по този начин се облекчава работата на служителите на АЗ свързани с проверка на статуса на ЦПО (статус на лицензията, лицензирани професии, заявена материална база за обучение по теория и практика и др.). Аналогично от базата данни на Агенция по заетостта се предоставят данни за обучените лица по мерките за насърчаване на заетостта.

През Информационната система продължава и подаването онлайн на заявления за откриване на процедура за промяна на обстоятелствата с възможност за прикачване на съпътстващите заявления документи.

С данни от Информационната система на НАПОО се поддържат на уебсайта на НАПОО регистрите, които НАПОО задължена да поддържа, а именно регистър на центровете за професионално обучение и на центровете за информация и професионално ориентиране и за издадените и отнетите лицензии, както и регистър на документите по чл. 38 и чл. 40 на ЗПОО, издадени от центровете за професионално обучение.

На интернет сайта на НАПОО се предоставя и информация за предстоящи курсове, която се поддържа и актуализира от самите ЦПО в ИС на НАПОО.

Данни от ИС на НАПОО (общо 5 масива) се подават към платформата за отворени данни на държавната администрация.

НАПОО се включи в системата за електронен документооборот на държавната администрация, като се адаптира деловодната система и се изгради допълнителна криптирана Интернет връзка.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. Администрацията на НАПОО ефективно управлява и контролира финансовите средства от държавния бюджет и от фондовете на ЕС за финансиране на международни проекти и предоставя качествени административни услуги.

2. Финансовите средства през 2017 г. са изразходвани законосъобразно, при строг режим на икономии.
3. Програмното бюджетиране и през 2017 г. води до оптимизиране на цялостната финансова дейност на НАПОО.
4. Материалната база на НАПОО през 2017 г. се развива, условията на труд се подобряват.
5. През 2017 г. продължават активните действия за осигуряване на прозрачност в дейността на НАПОО и на лицензираните центрове.
6. Повишаването на квалификацията на служителите със собствени средства, средства от НАПОО и със средства на програма Еразъм + допринася съществено за подобряване на експертността, качеството на работа и комуникацията както с клиенти, с институции и между служителите в Агенцията.
7. Поддържаната от НАПОО база с данни се надгражда с допълнителни модули, използва се за интегриране с подходящи информационни ресурси на други администрации и част от данните в нея се визуализират в регистрите на сайта на НАПОО.

РАЗДЕЛ 7. ИЗВОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАПОО ПРЕЗ 2017 Г.

Въз основа на изготвения анализ и на постигнатите резултати от изпълнението на Плана за дейността на НАПОО през 2017 г. могат да се направят следните изводи:

- Всички функции, регламентирани в ЗПОО, се изпълняват от администрацията на НАПОО с активното участие на трипартитните ѝ органи – УС и ЕК.
- През 2017 г. Агенцията продължава успешно да осъществява координиращата си функция като разширява мрежата на институциите и организациите, с които поддържа сътрудничество по ключови въпроси на политиките за развитие на ПОО на национално ниво.
- Поставените в Плана за дейността на НАПОО през 2017 г. цели и дейности успешно са реализирани, в съответствие със заложените индикатори за изпълнение.
- Постигнатите резултати са показател за повишаване на експертния капацитет и институционален авторитет на НАПОО на национално и международно равнище.
- НАПОО продължава успешното прилагане на новия подход за разработване/актуализиране на ДОС за придобиване на квалификация по професии, съдържащи „единици резултати от ученето“ в съответствие с изискванията на чл. 13а от ЗПОО.
- Качеството на дейностите по реализиране на лицензионните процедури на ЦПО е на високо професионално ниво – няма върнати от представените за разглеждане в ЕК документи и материали, провалена или нарушена процедура, неспазени срокове, жалби и сигнали за нарушения.
- Периодичното обучение и методическо подпомагане на външните експерти, участващи в експертната оценка на процедурите по лицензиране на ЦПО дава

допълнителни гаранции за качествено и в срок провеждане и приключване на процедурите по лицензиране.

- Актуализирани са в съответствие с промените в ЗПОО от 2017 г. следните документи: критерии за лицензиране на ЦПО/ изменение на лицензия на ЦПО с допълване на нови професии и специалности, заявление и формуляр за лицензиране на ЦПО/ изменение на лицензия на ЦПО с допълване на нови професии и специалности, процедура за лицензиране на ЦПО/ изменение на ЦПО с допълване на нови професии и специалности, както и всички документи по процедурата.

- Мрежата от лицензирани институции в края на 2017 г. се разширява основно с лицензирани ЦПО към 31.12.2017г. и включва **1014** действащи ЦПО и **43** ЦИПО.

- През 2017 г. на **61** центъра окончателно е отнета лицензията, а 22 центъра са с прекратени права по издадената лицензия.

- „Процедурата за актуализиране и поддържане на Списъка на професиите за професионално образование и обучение“, разработена от НАПОО и впоследствие утвърдена със Заповед на министъра на образованието, се прилага стриктно по отношение на постипилите нови предложения за допълване на списъка.

- Опитът, придобит от участието на НАПОО в европейски мрежи, работни групи и по проекти, финансирани по програма Еразъм+ са трансферирани и адаптирани в национален контекст при подготовката на проекти на **актуализирани през 2017 г. нормативни актове** – Рамкови програми, наредби - Наредба за осигуряване на качеството, Наредба за провеждане на изпитите и др.

- Процедурите по лицензиране са оптимизирани за кандидатите – пълния комплект документи се подава през ИС на НАПОО, което създава възможности за постигане на още по-голяма **прозрачност** на процеса.

- В Информационната система на НАПОО е добавен **нов модул** – подаване на отчети и протоколи от ЦПО за унищожаване на документи с фабрична номерация и е въведена нова функционалност за отчитане на документите от задължителната документация. Новата функционалност дава възможност да се проследява движението на документите, заедно с качените файлове към съответния документ; да се търси документ по фабричен номер или част от него и да се проверява историята му, както и да се проверяват свободните документи, налични в ЦПО.

- НАПОО продължи да предоставя **електронни услуги** на гражданите и бизнеса, а именно – справка за участието на дадено лице в квалификационен курс, проведен в ЦПО и проверка на издаден документ за професионална квалификация или професионално обучение.

- НАПОО активно се включва в изграждането на единна среда за обмен на информация между държавните институции чрез интегриране на ИС на НАПОО и Агенцията по заетостта и чрез предоставяне на данни към REGIX.

- Системата за последващ контрол на лицензираните ЦПО се прилага успешно и е средство за **осигуряване качеството на услугите и за превенция** на възможни нарушения на нормативната база и на условията на издадената лицензия.

- Използваната от НАПОО методика за събиране на годишната информация за дейността на центровете е работеща и достатъчно надеждна от гледна точка на мониторинг и набирането на данни, свързани с дейността им.
- Агенцията изпълнява в срок и в съответствие с изискванията за качество задачите в рамките на **всички международни проекти**, в които участва. Обхватът на тематиката и постигнатите резултати са показател за системното развитие на **експертния капацитет** на администрацията на НАПОО.
- Административното управление се извършва в съответствие с **действащото законодателство - законовите и подзаконовите актове**, както и съответстващите на тях вътрешни документи. Вътрешно-нормативната база е предпоставка за предвидимост в развитието и за прозрачност в дейността на Агенцията. Системата за финансово управление и контрол е инструмент за икономично, ефективно, ефикасно управление и разпределение на финансите в Агенцията.
- НАПОО продължи да развива различни тематични обучителни дейности за повишаване на **професионалната компетентност** на служителите от администрацията.

РАЗДЕЛ 8. ПРИОРИТЕТИ В ДЕЙНОСТТА НА НАПОО ПРЕЗ 2018 Г.

През 2018 г. НАПОО, като координираща институция на национално ниво, ще насочи дейността си в следните приоритетни направления:

1. Осигуряване на качество и ефективност на професионалното образование и обучение посредством разработване/актуализиране на ДОС за придобиване на квалификация по професии, провеждане на последващ контрол на дейността на лицензираните институции, провеждане на методически дейности, с ЦПО, включително и новолицензираните.
2. Подобряване на възможностите за достъп до професионално обучение чрез разширяване на мрежата от лицензирани ЦПО на територията на страната и актуализиране на Списъка на професиите за професионално образование и обучение с търсени на пазара на труда професионални квалификации.
3. Подобряване на системата на професионалното образование и обучение, в контекста на ученето през целия живот чрез методическо подпомагане на ЦПО в процедурите по валидиране на професионални знания, умения и компетентности, придобити чрез неформално и информално учене и своевременно актуализиране на регистрите на ЦПО и ЦИПО – чл. 42, т.14 от ЗПОО.
4. Засилване участието и отговорностите на всички заинтересовани страни за осигуряване на специалисти с необходимата за икономиката квалификация чрез заседанията на ЕК и Управителния съвет на НАПОО, в които ще се дискутират въпроси по ключови за системата на ПОО теми.

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ:

НАПОО – Национална агенция за професионално образование и обучение

ПОО – Професионално образование и обучение
ЦПО – Център за професионално обучение
ЦИПО – Център за информация и професионално ориентиране
УЦЖ – Учене през целия живот
ИС – Информационна система
ДБ – Държавен бюджет
ДОС – Държавни образователни стандарти
РУ – Резултати от ученето
ЕРУ – Единици резултати от ученето
СППОО – Списък на професиите за професионално образование и обучение
ЕК – Експертна комисия
ЗПОО – Закон за професионалното образование и обучение
ЗА – Закон за администрацията
ЕКР – Европейска квалификационна рамка
НКР – Национална квалификационна рамка
СКР – Секторна квалификационна рамка
МТИТС – Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
МТ – Министерство на туризма
ППО – Продължаващо професионално обучение
ОПАК – Оперативна програма „Административен капацитет”
ОП „РЧР“ – Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”
ОП НОИР – Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж”
АЗ – Агенция по заетостта
МОН – Министерство на образованието и науката
МТСП – Министерство на труда и социалната политика
МИ – Министерство на икономиката
ЦРЧР – Център за развитие на човешките ресурси